

हितोपदेश

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							

अध्याय 1

यी हितोपदेशहरू दाऊदका छोरा सुलेमानका हुन् । सुलेमान इस्राएलका राजा थिए ।

2 मानिसहरू ज्ञानी भएर असल कर्म गर्न सिकुन् भनी यी वचनहरू लेखिएका हुन् । यी वचनहरूले मानिसहरूलाई असल-असल शिक्षाहरू ग्राहण गर्न सिकाउँछन् ।

3 यी वचनहरूले मानिसहरूलाई विवेकशील, असल, न्यायपूर्ण, इमान्दार हुने सही मार्गदर्शन गर्छन् ।

4 यी हितोपदेशहरूले अनुभवहीन मानिसहरूलाई विवेकशील भएर काम गर्न सिकाउँछन् । तिनीहरूले युवकहरूलाई बुद्धि दिन्छन् अनि यसलाई तिनीहरूले कसरी प्रयोग गर्ने भन्ने सिकाउँछन् ।

5 बुद्धिमान मानिसहरूले यी वचनहरू सुनेर अथवा पढेर आफ्नो ज्ञान बढाइ दिशा निर्देशन पाउँछन् । ती बुद्धिमान मानिसहरूले यी वचनहरूबाट अझ वेशी ज्ञान विकास गराउँन सक्छन् र अझ ज्ञानी हुन्छन् । अनि त्यस्ता मानिसहरू जो समस्या समाधान गर्न निपुण छन् तिनीहरूले यी वचनहरूबाट अझ ज्ञान-आर्जन गर्छन् ।

6 तब गुप्त अर्थहरू भएका कार्यहरू अनि भनाईहरू ती मानिसहरूका निम्ति स्पष्ट हुनेछन् । रहस्यमय कुराहरू तिनीहरू बुझ्न योग्य हुनेछन् ।

7 परमप्रभुलाई सम्मान गर्नु बुद्धिको शुरुवात हो । तर मूर्खहरूले अनुशासन अनि ज्ञानलाई घृणा गर्छन् ।

8 हे मेरो छोरो, आफ्नो बाबुको कुरा सुन् जब उनले तिमीलाई प्रशिक्षण दिन्छन् अनि आफ्नी आमाले दिएको शिक्षालाई अवहेलना नगर ।

9 तिम्रा आमा बाबुले तिमीलाई सिकाएका शिक्षाहरू कुनै मानिसलाई सुहाउँदो मुकुट अथवा सबैलाई अझ शोभायमान गराउने सुनको हार झैं हुन् ।

10 हे मेरो छोरा, केही मानिसहरू नराम्रो कर्म गर्न रुचाउँछन् अनि त्यस्ता मानिसहरूले तिमीलाई पनि नराम्रो कर्म गर्न उत्साह दिन्छन् तिनीहरूको कुरा नसुन् ।

11 त्यस्ता मानिसहरूले भन्लान, “हामी सित आऊ, हामी लुकेर ढुकीं अनि कसैलाई मार्नेछौं । हामी निर्दोष मानिसमाथि जाईलाग्नेछौं ।

12 आऊ, हामी त्यस मानिसलाई जसरी चिहानले लाश निल्ल त्यसरी नै सम्पूर्णरूपले त्यसलाई निल्ल्ने छौं, जसरी चिप्लेर कोही गहिरो खाल्डामा झर्छ त्यसरी नै त्यस मानिसलाई शुन्य पार्नेछौं ।

13 हामी धेरै बहुमूल्य चीजहरू लूटेर आफ्नो घर लैजान्छौं ।

14 यसकारण हामी सित आऊ अनि हामीलाई सहायता गर । हामीले लूटेर पाएको प्रत्येक चीजको भाग बराबरी बाँड्नेछौं ।”

15 हे मेरो छोरो, तिमी तिनीहरूको बाटोको अनुशरण नगर । त्यस्तो बाटोमा एक पाइला पनि नराख् ।

16 किनभने तिनीहरू पाप कर्म गर्न सधैं अग्रसर रहन्छन् अनि तिनीहरू कसैको हत्या गर्न हतारिन्छन् ।

17 बेकारछ जाल थाप्नु जब सबै चराहरूले तिमीलाई देखिरहेका हुन्छन् ।

18 यसर्थ जो मानिस निर्दोष मानिसलाई हत्या गर्न लुकेर बसेको हुन्छ, वास्तवमा त्यो मानिस त्यस्तै जालमा फँसेर मर्छ ।

19 जो मानिसहरू भ्रष्ट कर्मद्वारा धन कमाउने लालचमा बस्छन् तिनीहरूको अन्त पनि नराम्रो प्रकारले नै हुन्छ ।

20 सुन, ज्ञान गल्लीहरूमा जोडले कराउँदै मानिसहरूकहाँ पुग्ने चेष्टा गर्छ । ज्ञानले शहरको सार्वजनिक स्थानहरूमा आवाज निकाल्छे ।

- 21 ज्ञानले भीड गल्लीहरूमा बोलाइरहेको छे । ज्ञान नगरको फाटकमा बसेर मानिसहरूलाई बोलाई रहन्छे । ज्ञानले भन्छे,
 22 “अनुभवहीन मानिसहरू । आफ्नो सरलतालाई तिमी गिल्ला गर्नेहरू, कहीले सम्म गिल्ला गरी आनन्द लिइरहने छौ । हे मुखहरू हो! तिमीहरूले कहिले सम्म बुद्धिलाई घृणा गरिरहने छौ ।
 23 यदि तिमीहरूले मेरो हप्कीलाई ध्यान दियो भने, म जे जान्दछु तिमीलाई भन्नेछु अनि मेरो जम्मै बुद्धि सिकाउनेछु ।
 24 मैले बोलाएँ तर तिमीहरूले मलाई सुनेनौ, मैले तिमीहरूको लागि आफ्नो हात अघि बढाएँ तर तिमीहरूले म तिर ध्यानै दिएनौ ।
 25 र मेरा सबै उपदेशहरू सुनेनौ । मेरा हप्कीहरू अस्वीकार गर्यौ ।
 26 यसकारण तिमीहरू नाश हुँदा म हाँस्नेछु । जब तिमीहरूमाथि आपत्ति आउँछ म तिमीहरूलाई खिसी गर्नेछु ।
 27 जब तिमीहरूमाथि आँधी झैँ विनाश आउँछ । जब हटात प्रकोपको भुँवरीले झैँ अत्याउँछ, जब आपात र कष्ट तिमीमाथि आउँछ ।
 28 तब तिमीहरूले मलाई बोलाउनेछौ र मैले जवाफ दिनेछैन । तिमीहरूले सहायताको निमित्त मलाई खोज्नेछौ, तर मबाट तिमीहरूले सहायता पाउने छैनौ ।
 29 म तिमीहरूलाई सहायता गर्ने छैन कारण मैले दिएको ज्ञान तिमीहरूले लिन अस्वीकार गरेका छौ तिमीहरूले परमप्रभुको डर मान्न र उहाँलाई सम्मान गर्न अस्वीकार गरेका थियौ ।
 30 तिमीहरूले मेरो उपदेश सुन्न अस्वीकार गरेका थियौ । जब मैले तिमीहरूलाई सही मार्ग-दर्शन गराउन खोजेँ त्यस वखत तिमीहरूले मलाई ध्यानै दिएनौ ।
 31 तिमीहरूले आफूले रोजेको जीवन शैली नै मन परायौ । दुष्ट योजनामा व्यस्त रह्यौ, तिमीहरूले मेरा उपदेश मानेनौ, यसर्थ तिमीहरूले अहिले आफ्नो कर्मको फल भोग्ने पर्छ, त्यही नै तिमीहरूले ग्रहण गर्नु पर्छ ।
 32 अनुभवहीन मानिसहरू बरालिन्छन् अनि मर्छन्, मुखहरू कुनै विषयमा चिन्तित हुदैनन् अनि यसले तिनीहरूलाई नष्ट गर्नेछ ।
 33 तर त्यो मानिस जसले मलाई पछ्याउँछ ऊ सधैं सुरक्षित रहनेछ । त्यस्ता मानिस अचानक आइपर्ने खतराहरूबाट सुरक्षित रहनेछन् । ज्ञानका कुराहरू सुन

अध्याय 2

मेरो छोरा! म जे भन्छु ग्रहण गर । मेरा आदेशहरू स्मरण गर ।

- 2 ज्ञानका कुराहरूमा ध्यान देऊ । तिम्रो समझ शिक्षाहरू तिर लगाऊ ।
 3 ज्ञानका निमित्त बोलाऊ अनि समझशक्ति पाउनलाई कराऊ ।
 4 चाँदी खोजे झैँ ज्ञान खोज, गाड-धन खोजे झैँ ज्ञान खोज ।
 5 यदि तिमीले यसो गर्यौ भने परमप्रभुको डर मान्नुको अर्थ के हो तिमीले जान्न सक्ने छौ । तिमीले साँच्चै नै परमेश्वरको विषयमा जान्ने छौ ।
 6 परमप्रभुले ज्ञान दिनुहुन्छ । बुद्धि अनि समझशक्तिहरू उहाँको मुखबाट बग्दछन् ।
 7 उहाँले असल र ईमानदार मानिसको लागि उहाँको भण्डारमा विजय साँचेर राख्नु भएको छ ।
 8 उहाँले ती मानिसहरूको रक्षा गर्नुहुन्छ जो अरु प्रति स्वच्छ हुन्छन् उहाँले पवित्र मानिसहरूलाई पहाडा दिनु हुन्छ ।
 9 यसर्थ परमप्रभुले तिमीहरूलाई ज्ञान दिनुहुनेछ अनि तिमीहरूले सही, असल र न्यायपूर्वक कुराहरू बुझ्नेछौ ।
 10 बुद्धि तिम्रो हृदयमा पस्नेछ अनि ज्ञान पाएर तिमीहरूको आत्मा सुखी हुनेछ ।
 11 ज्ञानले तिमीलाई सुरक्षा दिनेछ र बुद्धिले तिम्रो रक्षा गर्नेछ ।
 12 ज्ञान र बुद्धिले दुष्ट मानिस झैँ भूल मार्गमा रहनबाट रोक्छ अनि दुष्टतापूर्वक बोल्नेहरूबाट बचाउँछ ।
 13 यस्ता मानिसहरू इमान्दारी मार्गबाट हट्छन्, तिनीहरू अँध्यारो मार्गमा हिँड्छन् ।
 14 तिनीहरू नराम्रो कर्म गर्न रुचाउँछन् र त्यसमा आनन्द लिन्छन् ।
 15 तिनीहरूको मार्गमा भरोसा गर्न सकिँदैन, तिमीहरूका मार्गहरू कपटपूर्ण छन् । तिनीहरू झूटो बोल्छन् अनि ठगछन् । तर तिम्रो ज्ञान र बुद्धिले तिमीलाई ती चीजहरूबाट अलग राख्छ ।
 16 बुद्धिले तिमीहरूलाई पर-स्तरीबाट अलग राख्छ र तिमीलाई ऊ प्रति आकर्षण गराउने मिठा कुराहरूबाट बचाउँछ ।
 17 जब त्यो आइमाई तरुणी थिई त्यसले विहे गरी, तर त्यसले आफ्नो लोग्नेलाई छाडि दिई । आफूले परमेश्वरको अघि विहेको समयमा गरेको प्रतिज्ञा भूली ।

- 18 अनि अब उसित उसको घर जाँदा उसको घरले मृत्यु सम्मुख पुर्याउँछ । उसको पछि लाग्ने मर्नेछ ।
- 19 जो कोही उसको घरभित्र जान्छ उसले आफ्नो जीवन गुमाउँछ, ऊ जीवनको मार्गमा फर्कि आउँदैन ।
- 20 ज्ञानले तिमीहरूलाई असल मानिसहरूले गरेको कार्यको उदाहरण अनुशरण गर्न सहायता गर्छ अनि धर्मी मानिसहरूको जीवन रीतिमा बाँच्न सिकाउँछ ।
- 21 इमान्दारी मानिसहरू तिनीहरूको भूमिमा लगातार जीउने छन् अनि दोषरहित मानिसहरू त्यहाँ बस्नेछन् ।
- 22 तर दुष्ट मानिसहरू आफ्नो भूमि गुमाउनेछन् अनि कपटपूर्ण मानिसहरूलाई त्यस भूमिबाट हटाइनेछ ।

अध्याय 3

- ह**े मेरा छोरा, मेरा शिक्षाहरूलाई नभुल । मैले तिमीलाई गर्नु भनेका ती चीजहरूको सम्झना गर ।
- 2 मैले भनेका कुराहरूले तिमीलाई दीर्घ, सुखमय तथा अधिक शान्तिपूर्ण जीवन जीउन सिकाउँछ ।
 - 3 प्रेम, विश्वासनीयताले तिमीलाई कहिल्यै नछाडोस् । तिनीहरूलाई आफ्नो मानसपटलमा गहिरोसित राख । ती शिक्षाहरूलाई माला गुँथी गलामा लगाई राख ।
 - 4 तब तिमी ज्ञानी हुनेछौ अनि तिमीले परमेश्वर अनि मानिसहरूबाट अनुग्रह पाउनेछौ ।
 - 5 तिम्रो सम्पूर्ण हृदयले परमप्रभुमा भरोसा गर । तिम्रो आफ्नै बुद्धिमा मात्र भर नपर ।
 - 6 तिम्रा सम्पूर्ण मार्गहरूमा परमप्रभुलाई सम्झ । उहाँले नै तिम्रा सबै मार्गहरू सोझो पारिदिनु हुनेछ ।
 - 7 आफैँलाई बुद्धिमानि नसोच, परमप्रभुसित डराउनु अनि दुष्कर्मबाट टाढो बस्नु ।
 - 8 यदि तिमीले यसो गर्थौ भने तिम्रो शरीरलाई त्यो औषधी हुनेछ अथवा तिम्रो शरीरलाई ताजा बनाउने कुनै पेय वस्तु झैं हुनेछ ।
 - 9 तिम्रो सम्पत्तिले परमप्रभुको आदर गर । तिम्रो सर्वोत्तमबाट परमप्रभुलाई चढाऊ ।
 - 10 त्यस पछि तिम्रो सम्पूर्ण खाँचो पूरा हुनेछ । तिम्रा दुकुटीहरू अन्नले भरिने छन् अनि तेरा मसकबाट दाखरस पोखिरहेको हुनेछ ।
 - 11 हे मेरा छोरा, परमप्रभुको अनुशासन स्वीकार गर अनि उहाँले दण्ड दिनु भए रीस नगर । त्यसबाट शिक्षा हासिल गर ।
 - 12 किनकि आफूले माया गर्नुभएका मानिसहरूलाई उहाँले सुधानु हुन्छ । हो, परमेश्वर बाबु जस्तै हुनुहुन्छ जुन बाबुले आफूले माया गरेको छोरालाई सजाय दिन्छ । ज्ञानहरूको आशीर्वाद
 - 13 धन्य हो त्यो मानिस जसले ज्ञान प्राप्त गर्छ । जसले विवेक हाँसिल गर्छ त्यो धन्य हो ।
 - 14 ज्ञानबाट जो लाभ हुन्छ त्यो बहुमूल्य चाँदी भन्दा असल हो । ज्ञानबाट भएको लाभ सुन भन्दा असल हो ।
 - 15 ज्ञान भौतिक मणि र माणिक भन्दा अधिक मूल्यवान हो । तिमीले चाहेको वस्तुहरूमा ज्ञान भन्दा मुल्यवान अरु हुन सक्तैन ।
 - 16 ज्ञानको दाहिने हातमा दीर्घायु छ भने देब्रे हातमा धन र सम्मान छ ।
 - 17 ज्ञानका मार्गहरू आनन्ददायक हुन्छन् ज्ञान मार्गबाट शान्ति पाइन्छ ।
 - 18 ज्ञान एउटा मानिसको निम्ति जीवनको बृक्ष झैं हो जसले उसलाई बलिय गरी समाउँछ अनि त्यसमा जो टाँसिएर रहेनछ सधैं धन्य रहन्छन् ।
 - 19 परमेश्वरले ज्ञानद्वारा पृथ्वी स्थापना गर्नु भयो, र सम्झ-शक्तिद्वारा आकाश सृजना गर्नु भयो ।
 - 20 उहाँको ज्ञान द्वारा परमप्रभुले समुद्र र बादल सृजना गर्नु भयो जसबाट पानी पर्छ ।
 - 21 हे मेरा छोरा, ज्ञानलाई तिम्रो विवेकशील दृष्टिबाट ओझलमा नपार । विजयहरूमा नियालेर सोच अनि होशियारीसित योजनाहरू बनाऊ ।
 - 22 ज्ञान र समझ-शक्तिले तिमीलाई जीवन दिनेछन र यसले तिम्रो जीवन सुन्दर पार्नेछ ।
 - 23 त्यसपछि तिमी सुरक्षित बस्नेछौ र तिम्रो पतन हुनेछैन । तिमी आफ्नो मार्गमा सुरक्षित भई हिडने छौ कतै पल्टनै छैनौ ।
 - 24 जब तिमी ओछ्यानमा पल्टनेछौ तिमीलाई डर लाग्दैन अनि सुत्दा घोर निद्रामा पर्नेछौ ।
 - 25 तिमी आकस्मिक विनाशमा कहिल्यै नडराउनु अथवा जुन विनाशमा दुष्ट मानिसहरू फँसिन्छन् त्यसमा कदापि नडराउनु ।
 - 26 किनभने परमप्रभु तिमीहरूको छेवैमा हुनुहुनेछ, यसर्थ उहाँले नै तिम्रो पाऊ कतै फँस्न दिनु हुन्न ।
 - 27 जब तिमी त्यो काम गर्नु योग्य छौ, अनि जो त्यसको लागि उपयुक्त छ त्यो मानिसको लागि असल कर्म गर्नु अस्वीकार

नगर ।

- 28 जब तिमीसँग आफ्नो छिमेकीलाई आवश्यक परेको चीज छ र उसले पनि माग्छ भने, “भोलि आऊ” नभन, दिई हाल ।
- 29 तिमीहरूका छिमेकीहरूका विरुद्ध नराम्रो योजना नबनाऊ जो तिम्‍रो छेउमा बस्छअनि तिमीमाथि भरोसा गर्छन ।
- 30 कुनै कारण बिना कसैलाई अदालतमा नघिस्‍याउ यदि त्यो मानिसले तिमीलाई क्षति पुर्याएको छैन भने ।
- 31 उपदव्‍र गर्ने मानिसको इर्ष्या नगर, अनि ऊ जस्तै हुन नखोज ।
- 32 किन? किनभने परमप्रभुले त्यस्ता मानिसलाई घृणा गर्नु हुन्छ, तर उहाँ इमान्दार मानिसहरूको मित्र हुनुहुन्छ ।
- 33 दुष्ट मानिसको घर परमप्रभुद्वारा श्रापित रहन्छ अनि इमान्दार मानिसको घर उहाँद्वारा आशीषित हुन्छ ।
- 34 यदि कुनै मानिस घमण्डी छ र अन्य मानिसहरूको खिल्ली उडाउछ भने परमेश्वरले त्यस मानिसलाई दण्ड दिनु हुनेछ र खिसि गर्नु हुनेछ । तर नम्र मानिसहरू प्रति परमेश्वर दयालु हुनुहुन्छ ।
- 35 ज्ञानी मानिसले आदर पाउँछन, तर मूर्ख मानिसले लाज तथा अपमान मात्र पाउँछ ।

अध्याय 4

हे मेरा छोराहरू, आफ्नो बाबुको शिक्षाहरूमा ध्यान देऊ अनि तिमीहरूले ती शिक्षाहरू बुझ्ने छौ ।

- 2 म तिमीलाई गहिरो ज्ञान दिन्छु । मैले दिएको यो शिक्षा तिमीले नत्याग ।
- 3 एक समयमा म पनि मेरो पिताको एउटा छोरा थिएँ अनि मेरी आमाको पिरय सानो केटो थिएँ, उनको एउटै मात्र छोरो ।
- 4 अनि मेरो बाबुले मलाई यी सब कुराहरू सिकाउनु भयो । उहाँले मलाई भन्नु भयो, “मैले भनेका कुराहरू याद गर, मेरा आज्ञाहरू पालन गर, तब तिमी जीवित रहनेछौ ।
- 5 ज्ञान र समझ-शक्तिलाई प्राप्त गर । मेरो अर्तीलाई नबिर्सनु अनि मैले दिएको शिक्षाहरूलाई अस्वीकार नगर्नु ।
- 6 ज्ञानलाई नत्याग, ज्ञानलाई प्रेम गर, तब ज्ञानले तिम्‍रो रक्षा गर्नेछ ।
- 7 सबभन्दा महत्वपूर्ण कुरो नै ज्ञान हो । तिमीले ज्ञान प्राप्त गर्न आफूसँग भएको सबै बेच ।
- 8 ज्ञानलाई सम्मान गर अनि यसैले तिमीलाई महान बनाउँने छ । ज्ञानलाई अँगाल यसले तिमी मा सम्मान ल्याउनेछ ।
- 9 उसले तिम्‍रो शिरमाथि महिमाको माला लगाई दिन्छ अनि तिमीलाई महिमामय शिरपेचले सुगोभित पार्छे ।
- 10 हे मेरा छोरा, त्यो मैले दिएको शिक्षा सुन अनि तिमीले लामो जीवन जीउने छौ ।
- 11 म तिमीलाई ज्ञानको बाटोको शिक्षा दिइरहेको छु । अनि मैले तिमीलाई सोझोबाटोमा डोर्याइरहेको छु
- 12 जब तिमी अधि बढ्छौ, तिम्‍रो खुट्टा जालमा पर्ने छैन अनि जब तिमी दगुछौ तिमीलाई ठेस लाग्ने छैन ।
- 13 अर्तीलाई समातिराखू अनि यसलाई जान नदेऊ । यसमाथि नजर राख किनभने ऊ तिम्‍रो जीवन हो ।
- 14 दुष्ट मानिसहरूको बाटो नकुल्च अनि दुष्ट मानिसहरूको मार्गमा नहिड ।
- 15 यसलाई त्याग । यसलाई काटेर पनि नजाऊ! त्यसलाई तिम्‍रो पिद्यूँ फर्काई देऊ अनि टाढा हिँड ।
- 16 दुष्ट मानिसहरू दुष्टयाई नगरी सुत्न सक्तैनन् । जब सम्म कसैलाई नोक्सान पुर्याउँदैनन तिनीहरू निदाँउ नै सक्तैनन ।
- 17 किनभने तिनीहरू त सबै पाप कर्मबाट नै जीवन निर्बाह गर्छन् र पाशविक कमाईबाट मद्य पिउँछन् कारण पाप तथा खराब कर्म गर्न त तिनीहरूको निम्ति खानु पिउनु जत्तिकै स्वभाविक हो ।
- 18 तर धर्मको बाटो चाँहि सूर्यको प्रभात किरण झैं हुन्छ जसले मध्यान्न सम्म प्रकाश बढाउँदै जान्छ ।
- 19 दुष्टहरूको चाल अत्यन्तै अन्धकारमय हुन्छ र दुष्ट मानिसले जान्दैन कि कहाँ उसले ठक्कर खाँन्छ ।
- 20 हे मेरा छोरा, मेरा कुराहरू सुन् । मैले के भन्छु ध्यान दिएर सुन् ।
- 21 ती कुराहरूलाई सदा आफ्नो मनमा राख र तिनीहरूलाई आफ्नो सामने बाट टाढा नराख ।
- 22 मेरो शिक्षाहरूले तिनीहरूलाई जीवन दिन्छ जसले यसलाई पालन गर्छ अनि मेरा वचनहरूले शरीरमा तन्दूरुस्ती दिन्छ ।
- 23 सबभन्दा महत्वपूर्ण कुरो के हो भने तिमीले सोच्नु पर्ने कुराहरूमा तिमी अत्यन्तै होशियारी हुनु पर्छ । किनभने तिम्‍रो मन तिम्‍रो जीवनको स्रोत हो ।
- 24 तिम्‍रो मुखबाट मिथ्यापूर्ण शब्दहरू निस्कन नदेऊ । झूटो नबोल ।
- 25 तिम्‍रा आँखाहरू अधि सधैं मार्ग सोझो रहोस् र आँखाको पलकले सधैं अधि नै ताकिरहेको होस् ।
- 26 तिमी हिडेको मार्गलाई राम्ररी हेर अनि तिमीले गरेका सबै कुरामा सुरक्षित हुनेछौ ।
- 27 दाहिने अथवा देब्रे नफर्क, तिम्‍रो खुट्टाहरूलाई गल्ती मार्गमा जानबाट रोक ।

अध्याय 5

हे मेरो छोरो! तिमी मेरो ज्ञानपूर्ण शिक्षाहरूमा ध्यान देऊ । मेरा बुद्धिका वचनहरू होशियार साथ सुन ।

- 2 यी कुराहरूबाट तिमीलाई कुन असल अथवा खराब त्यो बोध भइरहनेछ र तिम्रो ओठमा ज्ञानका कुराहरू वास गरिरहन्छन् ।
- 3 कारण पर स्त्रीको मुखबाट मह टप्किन्छ अनि ओठ भद्राक्षको तेल दले झैं चिप्लो हुन्छ ।
- 4 तर पछि परिणाम चाँहि नीमको पत्ता झैं तीतो तथा दुई धारे तरवार जस्तै धारिलो हुन्छ ।
- 5 परस्त्रीको गोडाहरू मृत्यु तिर लम्कन्छन र उसको पाइला चिहानतिर जान्छन् ।
- 6 उसको मार्गले कहाँ लगेरहेको छ त्यसले विचार गर्दिन त्यसले बाटो विराएर हिँडेकि हुन्छे तैपनि त्यसले त्यो जान्दिन ।
- 7 यस कारण अब मेरो छोराहरू सुन! त्यो मैले दिएको उपदेशहरूबाट निलित नहोऊ ।
- 8 स्त्री देखि टाढा बस अनि त्यसको घरको ढोका नजिक पनि नजाऊ ।
- 9 नत्र आफ्नो सर्वोत्तम शक्ति अर्कालाई दिनेछौ, अनि त्यस द्वारा तिम्रो सम्पूर्ण जीवनको प्राप्तिहरू निष्ठुर एउटा दुष्ट मानिसको हातहरूमा राख्ने छौ ।
- 10 यस्तो चाँहि नहोस् कि तिम्रो धनमा अरुले आनन्द भोगोस् र तिमीहरूको परिश्रमले अन्य मानिसको ढिकुटी भरियोस् ।
- 11 जब तिम्रो धन सम्पत्ति शरीर तथा आयु सब शेष हुन्छ त्यतिबेला चिन्ता गरेर रोई बस्नु पर्ला ।
- 12 तिमीले भन्नेछौ, “अहा! मैले अनुशासनलाई किन घृणा गरें? किन मेरो हृदयले सुधारलाई अस्वीकार गर्यो?”
- 13 मैले आफ्नो शिक्षकहरूको कुरा मानिनँ अनि उनिहरू प्रति ध्यान नै दिइनँ ।
- 14 म प्रायः पूर्णरूपले ध्वंश भएको छु भनी प्रत्येकले जान्दछन् ।
- 15 तिमी आफ्नै पानीको कुवाबाट निकालेको पानी पिउने गर । तिमी आफ्नै जल श्रोतबाट स्वच्छ पानी पिउने गर । तिमी नै भन, के तिम्रो आफ्नो जल श्रोतबाट पानी बाटोमा जताततै बगोस् । तिम्रो जलश्रोतबाट निस्केको पानी बाहिर कहीं नबगोस् ।
- 16
- 17 त्यो पानी त केवल तिम्रो हो, तिम्रो मात्र । त्यसमा कुनै विदेशीको अंश नहोस् ।
- 18 तिम्रो श्रोत धन्य रहोस् अनि आफूले तन्नेरी हुँदा विहे गरेकी पत्नीसित आनन्द गर ।
- 19 ऊ एउटी सुन्दरी मृग झैं होस्, एउटी प्यारी हरिणको बच्चा झैं होस्, उसका स्तनहरूले तिमीलाई सधैं तृप्त पारुन् र उसको प्रेमले तिमीलाई सधैं बाँधोस् ।
- 20 हे मेरो छोरो, तिमीलाई किन व्यभिचारी स्त्रीले वशमा राख्छे । किन तिमीले अर्को स्त्रीको छातीलाई अंगालो हाल्ने पर्छ?
- 21 परमप्रभुको आँखाहरूले मानिसको बाटोहरूलाई हेरीरहन्छन्, उसले गरेको प्रत्येक चीज उहाँले देख्नु हुन्छ ।
- 22 एकजना खराब मानिस उसले गरेको खराब कर्महरूद्वारा नै फँस्छ । उसको पापले उसलाई डोरीले झैं बाध्ने छ ।
- 23 एकजना खराब मानिस अनुशासनको अभावले मर्नेछ । उसको ठूलो मूर्खताले उसलाई पथभ्रष्ट बनाउँछ ।

अध्याय 6

हे मेरो छोरो! यदि तिमी छिमेकीको ऋणको लागि जमानी बसेको भए अथवा त्यसले आफ्नो ऋण तिर्न नसकेकोमा आफूले तिर्ने वचन दिएको भए,

- 2 तिमी तब जालमा फँस्यौ, तिमी आफ्नै प्रतिज्ञामा आफैं पक्राउ पर्यौ ।
- 3 तिमी तिम्रै छिमेकीको नियन्त्रणमा पर्यौ, यसकारण फेरि पनि जाऊ अनि तिम्रो छिमेकिसंग क्षमा माग ।
- 4 अलिकति समय पनि नपर्ख अथवा नसुत ।
- 5 मृग एउटा सिकारीबाट भागे झैं अथवा त्यो एउटा चरा जालबाट उम्के झैं तिमी आफैलाई रक्षा गर ।
- 6 हे अल्ल्ही मानिस हो, तिमी एक कमिला झैं मेहनती हुनु पर्छ । हेर, कमिलाले कति मेहनत गर्छ, यसर्थ कमिलाबाट सिक ।
- 7 कमिलाहरूका कुनै सेनाध्यक्ष, पदाधिकारी या शासक हुँदैन ।
- 8 तर गरीष्म ऋतुमा कमिलाले आफ्नो निम्ति खाना बटुल्छ, जम्मा गरेर राख्छ र कटनीको समयमा त्यसको निम्ति प्रशस्त खाना रहन्छ ।
- 9 हे अल्ल्ही मानिसहरू हो! कहिले सम्म पल्टि रहन्छौ? कहिले तिमीहरू आफ्नो निन्द्राबाट उठ्छौ ।

- 10 अल्छे मानिसले भन्छ, “केही क्षणको निम्ति अझ सुतौं। हामी एक छिन सुतौं, हाम्रा हातहरूलाई केही क्षण आराम दिऊं।”
- 11 अनि उसको गरिबी एउटा डाँकू झैं, आँउछ र उसको अभाव एक हत्यारा झैं आउँछ।
- 12 एक दुष्ट अनि नीच मानिस जहाँ गएता पनि झूटो बोल्छ अनि
- 13 उसले मानिसहरूलाई छक्याउँन आँखा झिम्क्याउँछ खुट्टा हल्लाएर तथा हातको औली द्वारा इशारा गर्छ।
- 14 उसको विचार छलपूर्ण हुन्छ, उसले खराब योजनाहरू बनाउँछ, उसले सबै समयमा तर्क गर्छ।
- 15 तर अचानक बिपदले उसलाई आघात पार्छ, उसलाई चोट लाग्छ अनि यस चोटबाट ऊ निको हुने छैन।
- 16 परमेश्वरले छ वटा कुराहरूलाई घृणा गर्नुहुन्छ, सात वटा जो घृणित छन्।
- 17 आँखाहरू जसले मानिसलाई घमण्डी दर्शाउँछ, जिब्राहरू जसले झूटो बोल्छ, हातहरू जसद्वारा निर्दोष मानिसको हत्या गर्छ, हृदय जहाँ दुष्ट कर्म गराउने योजनाहरू बनिन्छन् गोडाहरू जुन दुष्ट कर्मको निम्ति दौडन्छन्।
- 18 त्यो मानिस जसले अदालतमा झूटो बोल्छ। त्यो मानिस जो दाज्यू भाइहरूको बीचमा झगडा लगाउँछ।
- 19 नीतिवचन तथा अरु कही पनि जहाँ सात कुराहरू भनिएकोछ, ती सात कुराहरू यी नै भनी कुनै निश्चय छैन। तर सात भन्दा धेरै नै भनिएकोछ। जहाँ सात होइन आठ भनिन्छ, त्यसको अर्थ धेरै भन्दा पनि अझ धेरै मानिनु पर्छ।
- 20 हे मेरो छोरो, आफ्नो बाबुको आज्ञाहरू ग्रहण गर अनि तिम्री आमाले दिएको शिक्षाहरूलाई इन्कार नगर।
- 21 उनीहरूले भनेका वचनहरू सधैं हृदयमा राख, तिनीहरूलाई तिम्रो गला वरिपरि बाँधेर राख।
- 22 जब तिमी अगि बढ्ने छौ त्यति बेला ती वचनहरूले तिम्रो मार्गदर्शन गर्नेछ। जब तिमी सुत्छौ, तिनीहरूले तिम्रो रक्षा गर्नेछन् र जब तिमी जाग्यौ ती वचनहरू तिमिसित कुरा गर्नेछन्।
- 23 किनभने यी आज्ञाहरू चाँहि बत्ती र यी शिक्षाहरू चाँहि ज्योति हुन्। तिम्रा आमा बाबुका शिक्षाहरूले तिमीलाई सही मार्गमा डोर्याउनेछ। ती शिक्षाहरूले तिम्रो जीवन सुधार्नेछ अनि जीवनको सही मार्गमा हिँडन तिमीलाई प्रशिक्षण दिनेछन्।
- 24 तिनीहरूको शिक्षाले तिमीलाई अपवित्र आइमाईकहाँ जानु अवरोध पुर्याउनेछ अनि व्यभिचारी स्त्रीको चिप्ल्याईबाट बाँच्नेछौ।
- 25 उसको सुन्दरताको इच्छा तिम्रो मनमा नगर अनि उसको आँखाको जादूमा बन्दी नबन।
- 26 एउटी वेश्याले तिमीबाट एक टुक्रा रोटीको दाम लिनु सक्छे, तर अर्काकी पत्नीले तिम्रो जीवन नै ध्वंश गरिदिन्छे।
- 27 जल्दै गरेको आगो के एउटा मानिसले उसको काखमा राख्दा उसको लुगा चाहि जल्दैन?
- 28 एउटा मानिस बल्दै गरेको कोइला माथि हिँडन सक्छ अनि उसको खुट्टा चाहि जल्दैन के यस्तो हुन सक्छ?
- 29 जो कोही मानिसको लागि पनि त्यस्तै हुन्छ जब ऊ अन्य मानिसको पत्नीसित ओछ्यानमा सर्म्पक राख्छ। त्यस मानिसले दुःख भोग्ने छ।
- 30 कुनै चोर भोकले चुर भएर यदि आफ्नो ज्यान बचाउनको निम्ति चोरी गर्यो भने, मानिसहरूले त्यसको त्यति निन्दा गर्दैनन्। तर पनि त्यो मानिस चोर्दै गर्दा पक्राउ पर्यो भने उसले चोरी गरेको परिणाम भन्दा सात गुणा वेशी तिर्नु पर्छ, चाहे यसरी तिर्नु पर्दा उसको घरको सम्पूर्ण सम्पत्ति नै किन शेष नहोस्।
- 31
- 32 तर जो मानिसले अर्काको पत्नीसित यौन सम्बन्ध राख्छ त्यसको विवेक हुँदैन उसले आफ्नै मात्र विनाश ल्याउँछ।
- 33 उसले पिटाइ अनि बेइज्जत पाउँछ, अनि उसको नराम्रो नाम कहिले टाढा जाँदैन।
- 34 त्यस पर स्त्रीको लग्ने ईर्ष्याले क्रोध जगाउँछ अनि जब उसले त्यस मानिसमाथि बदलाको भाव राख्छ तब उसको हृदयमा त्यो मानिसप्रति दया कहिल्यै जागदैन।
- 35 त्यस स्त्रीको लग्नेले कुनै प्रकारको क्षतिपूर्ति ग्रहण गर्दैन जति सुकै पैसादिएर पनि त्यसलाई मनाउन सकिँदैन।

अध्याय 7

हे मेरो छोरो! मेरा सल्लाहहरू सम्झि राख। मेरा आज्ञाहरू बहुमूल्य सम्पत्ति झैं संचय गरिराख।

- 2 तिमीले मेरा आज्ञाहरू पालन गर्यो भने तिमी बाँच्नेछौ। मेरो सल्लाहलाई आँखाको नानी झैं जोगाई राख।
- 3 तिनीहरू तिमीले आफ्नो औलीहरूमा बाँधेर राख अनि हृदयमा लेखेर राख।
- 4 ज्ञानलाई भन: “तिमी मेरी बहिनी हौ; समझशक्तिलाई भन, “तिमी मेरो आफन्त हौ!”
- 5 तब तिमीलाई तिनीहरूले अर्को मानिसको चिप्लो कुरा गर्ने पत्नीसँग शारीरिक सम्बन्ध हुनबाट बचाउँछ।

- 6 एकदिन मैले मेरो घरको झ्यालबाट हेरें, मैले धेरै ठिटाहरूलाई देखें
- 7 अनि तिनीहरू मध्ये एकजनालाई ध्यान दिएँ त्यो एकदमै मूर्ख रहेछ ।
- 8 त्यो केटो त्यस्तै एउटी स्त्रीको घरको छेउबाट गइरहेको थियो । उ उसको घरको दिशातिर अगि बढिरहेको थियो ।
- 9 अस्ताँउने घामले गोधुली बेलालाई डक्दै थियो । रात आफ्ना अन्धकारसँग आउँदै थियो ।
- 10 त्यसै समयमा कुनै एउटी स्त्री उसलाई भेट्न आई । उसले एउटा वेश्याले झैं लुगा लगाएकी थिइ र ऊ एकदमै धूर्त थिई ।
- 11 ऊ उच्च स्वरकी अनि विद्रोही थिइ । ऊ उसको घरमा वस्नु चाहँन्दैन थिइ ।
- 12 त्यो स्त्री कहिले गल्लीमा, कहिले चोकहरूमा तन्देरी केटाहरूलाई फँसाउँन कुना काप्चाहरू तिर लुकेर बस्थी ।
- 13 उसले त्यस केटोलाई समाती र चुम्बन खाई अनि निर्लज्जा रूपमा उसको आँखामा हेर्दै भनी,
- 14 “आज मैले मेलबलि चढाउनु पर्छ । कारण मैले आज आफ्नो भाकल पूरा गरें । त्यसको केही भाग घर लगें र आज मसित खानेकुराहरू प्रशस्त छन् ।
- 15 यसैकारण म तपाईंलाई खोज्न बाहिर निस्केर आइरहेकी थिएँ अनि अहिले तपाईंलाई भेटें ।
- 16 मैले मेरो ओछ्यानमा मिश्रदेशको रंगीन च्यादरले सजाएकीछु ।
- 17 मैले मेरो ओछ्यानमाथि, मूर्, एलवा, दालचिनी अनि सुगन्धित अत्तर छर्केकीछु ।
- 18 मसित आऊ, रात भरी हामी प्रेमको आलिङ्गनमा बाँधिएर आनन्दमा विभोर भई भोग गरौं ।
- 19 मेरो पति घरमा छैनन्, तिनी धेरै लामो यात्रामा गएका छन् ।
- 20 तिनी आफ्नो थैली भरी पैसा बोकेर गएका छन् अनि यो तोकीएको दिन सम्म फर्केर आउँदैनन् ।”
- 21 त्यस स्त्रीले उसलाई फसाउँन यी शब्दहरूको व्यवहार गरी अनि त्यो मूर्ख केटो फँस्यो ।
- 22 उसले त्यस आइमाईलाई पछ्याउँछ र एक्कासि ऊ कसाइखाना तिर लगिदै गरेको साँढे झैं हुन्छ । ऊ धनुषकाँडले कलेजो छेडेको मृग झैं भएको छ । ऊ जस्तै जालमा फँस्न उडिरहेकोछ ।
- 23 तर उसलाई थाहा छैन कि यसको लागि उसले आफ्नो जीवन दिने छ ।
- 24 अब हे मेरा छोराहरू हो, मेरो कुरा सुन, मेरो बचनहरूमा ध्यान देऊ ।
- 25 तिम्रो हृदयलाई उसको मार्ग तिर डोर्याउँन नदेऊ त्यो बाटो तिर नफर्क ।
- 26 त्यसले धेरै शिकारलाई लडाएकी छे, त्यसले अनगन्ती मानिसहरूलाई मारेकी छे ।
- 27 त्यस स्त्रीको घरले चिहानतिर डोर्याइरहेको हुन्छ र त्यसलाई पछ्याउनेहरू मृत्युको मुखमा पर्छन् ।

अध्याय 8

के ज्ञानले तिमीलाई बोलाउँदैन र? के समझशक्तिले तिमीलाई ठूलो स्वरमा बोलाएको छैन र?

- 2 ऊ अग्लो ठाउँहरू माथि उभिन्छे जहाँबाट दोबाटो देखिन्छन् ।
- 3 ऊ शहरको प्रवेशद्वार नजिक छे उनले खुल्ला ढोकाहरूबाट बोलाइरहेकी छे ।
- 4 ज्ञानले भन्छे, “हे मानिस हो, म तिमीहरूलाई आह्वान गर्दछु, म सबै मानिसहरूलाई बोलाउँदैछु ।
- 5 तिमीहरू जो अनुभवी छैनौ भने ज्ञानी हुन सिक । हे मूर्खहरू हो, बुझ्न सिक ।
- 6 तिमीहरू सुन, म जुन कुराहरू सिकाउँछु, तिनीहरू महत्वपूर्ण छन् । जुन कुराहरू सही हुन, तिनीहरू नै भन्छु ।
- 7 मेरा वचनहरू सत्य हुन । किनभने मेरा आँठहरूले मिथ्यालाई घृणा गर्छन् ।
- 8 मेरो मुखबाट निस्केका सबै वचनहरू सही तथा न्यायपूर्ण हुन्छन् अनि कुनै पनि भ्रमित तथा झूटो हुँदैनन् ।
- 9 यी सब भनाईहरू समझ हुने मानिसहरूको लागि स्पष्ट छन् अनि ज्ञानी मानिसहरूको निम्ति तिनीहरू सरल अग्रिम छन् ।
- 10 मैले दिएका उपदेशहरू स्वीकार गर, कारण तिनीहरू चाँदी भन्दा असल छन्, अनि बहुमूल्य सुन लिनु भन्दा ज्ञान र बुद्धि लिनु नै उत्तम हो ।
- 11 ज्ञान मोतीहरू भन्दा अझ उत्तम हो । ज्ञान मानिसले चाहने ती सबै चिजहरू भन्दा असल हो ।”
- 12 “म ज्ञान हुँ । अनि म बिबेकसँग बस्छु । तिमीले मलाई विद्या अनि राम्रो योजनासंग पाउँन सक्छौ ।
- 13 परमपरभुको डर मान्नु नै दुष्टतालाई घृणा गर्नु हो । अभिमान, अहंकार, कुटिल व्यवहार अनि छलपूर्ण बोलीलाई म घृणा गर्छु ।
- 14 मसंग राम्रो सल्लाह अनि स्वास्थ्य ज्ञान छ । मसंग समझशक्ति अनि सामर्थ्य छन् ।

- 15 मेरै सहायतामा राजाहरूले राज गर्छन्, अनि शासकहरूले उचित कानून बनाउँछन् जुन सही र न्यायपूर्ण हुन्छ ।
- 16 राजकुमारहरू, राजकीय मानिसहरू, निष्पक्ष न्याय घोषणा गर्नेहरूले आफ्नो काम मद्वारा गर्छन् ।
- 17 म ती मानिसहरूलाई प्रेम गर्छु, ज-जसले मलाई प्रेम गर्छन् अनि यदि मानिसहरूले मलाई चेष्टा गरेर खोज्छन् भने तिनीहरूले मलाई भेट्ने छन् ।
- 18 धन दौलत र आदर मसित रहन्छ, म अनन्त धन अनि साँचो सफलता प्रदान गर्छु ।
- 19 मैले दिएका भेटीहरू शुद्ध चाँदी भन्दा असल छन् औ म जुन चीज दिन्छु तिनीहरू अकबरी सुनभन्दा असल हुन्छन् ।
- 20 म मानिसहरूलाई सही मार्गमा डोर्याउँछु, म तिनीहरूलाई सही न्यायले चल्ने पथमा डोर्याउँछु ।
- 21 मलाई मन पराउनेहरूलाई सम्पत्ति दिन्छु, हो, म तिनीहरूको घर नै सम्पत्तिले भरिदिन्छु ।
- 22 परमप्रभुले उहाँको प्राचीन कार्यहरू भन्दा पहिला सृष्टिको प्रारम्भमा नै मलाई बनाउनु भयो ।
- 23 यो संसार सृजना गरिनु भन्दा पहिला अस्मरणीय आनन्द कालमा मेरो सृजना भयो ।
- 24 जब त्यहाँ भूमध्यसागर थिएन, म जन्मिएको थिएँ । पानीले भरिएको महा-सागरहरू भन्दा पहिला म जन्मिएको थिए ।
- 25 पर्वतहरूलाई तिनीहरूको ठाउँमा राख्नु भन्दा अघि, पहाडहरू हुनु भन्दा अघि, म जन्मिएको थिएँ ।
- 26 परमप्रभुले पृथ्वी रचनु भन्दा पहिल्यै, खेत सृजना गर्नु भन्दा पहिल्यै, पृथ्वीमा पहिलो धूलो बनाउँनु भन्दा अघि नै, म त्यहाँ थिएँ ।
- 27 जब परमप्रभुले आकाश सृष्टि गर्नु भयो, म त्यहाँ थिएँ । जब परमप्रभुले क्षितिजहरूको चित्रसागरको प्रतिबिम्ब माथि कोर्नु भन्दा पहिला म त्यहाँ थिएँ ।
- 28 जब उहाँले आकाशमा बादल राखेर महा-सागर सृष्टि गर्नु भन्दा पहिला म जन्मेको थिएँ ।
- 29 उहाँले समुद्रको सिमाना तोक्दा उहाँको आज्ञा नाघी पानी बाहिर नजाओस् भनी उहाँले पृथ्वीको जग बसाउँनु हुँदा ।
- 30 म उहाँको छेउमा एउटा प्रिय बालक झैं थिएँ । म दिन प्रतिदिन उहाँको खुशीयालिमा थिएँ । हर समय उहाँको उपस्थितिमा निरन्तर आनन्द मनाउँथेँ ।
- 31 म उहाँले सृष्टि गर्नु भएको संसारमा आनन्द लिन्छु, म मानव जातिमा खुशी लिन्छु ।
- 32 अनि अब, हे मेरो छोराहरू, मलाई सुन! ती मानिसहरू भाग्यमानी हुन् जो मैले देखाएको बाटोमा हिँड्छन् ।
- 33 मेरो शिक्षाहरूलाई सुन अनि ज्ञानी बन, तिनीहरूलाई अस्वीकार नगर ।
- 34 जुन मानिसले मेरो कुरा सुन्छ, त्यही मानिस नै भाग्यमानी हुनेछ, जसले दिनहुँ मेरो ढोकामा आँखा लगाइरहन्छ, जसले मेरो ढोकाको सङ्घार परिहरहन्छन् । तिनीहरूनै धन्य हुन्छन् ।
- 35 किनभने जसले मलाई पाउँछ, उसले जीवन पाउँछ । अनि उसैले परमेश्वरबाट अनुग्रह पाउँछ ।
- 36 तर जसले मेरो बिरुद्ध पाप गर्छ, उसले आफैँलाई हानी पुर्‍याउँछ । जसले मलाई घृणा गर्छ उसले मृत्युलाई प्रेम गर्छ ।”

अध्याय 9

- ज्ज्ञानले आफ्नो घर बनाई । उसले त्यस घरमा सातओटा खम्बाहरू खडा गरी ।
- 2 उसले मासु पकाई अनि त्यसपछि दाखरस बनाई । उसले खाना टेबिलमाथि राखी ।
- 3 तब उसले उसको सेविका केटीहरूलाई शहरको अग्लो ठाउँमा मानिसहरूलाई निम्त्याउन पठाई ।
- 4 तिमी मानिसहरू ज-जसलाई सिक्न आवश्यक छ, आओ । उसले मूर्ख मानिसहरूलाई पनि निम्त्याउन भनी ।
- 5 आओ, अनि मेरा ज्ञानका भोजन खाओ । अनि दाखरस पनि पिओ जुन मैले तयार पारेकी छु ।
- 6 अनुभवहीनता तिम्रो पछि छोड अनि समझशक्ति भएको बाटोमा हिँड ।
- 7 अरूलाई अपमान गर्नेहरूलाई सुधार्न खोज्ने मानिस आफैँ अपमानित हुन्छ र जसले दुष्टमानिसलाई हप्काउँछ उसलाई हानी हुन्छ ।
- 8 अरूलाई अपमान गर्ने मानिसलाई तिमिले कहिल्यै पनि नझपार्नु नत्र उसले तिमिलाई नै घृणा गर्न थाल्छ । तर यदि तिमिले कुनै ज्ञानी मानिसलाई हप्कायो भने उसले तिमिलाई प्रेम गर्न थाल्नेछ ।
- 9 ज्ञानी मानिसलाई अर्ती दियो भने ऊ अझै ज्ञानी हुन्छ । त्यसरी नै एउटा धर्मी मानिसलाई सिकायो भने उसले ज्ञान धेरै बढाउनेछ ।
- 10 परमप्रभुलाई आदर गर्नुको अर्थ ज्ञान प्राप्त गर्ने पहिलो पाइलो हुन्छ, अनि पवित्र परमप्रभुको ज्ञान नै समझशक्ति हो ।
- 11 किनभने तिम्रो आयु बढ्ने, दिन समय बढ्नु र तिम्रो जीवनमा वर्षको वर्ष बढेर जानु मबाट नै हुन्छ ।

- 12 यदि तिमी बुद्धिमान छौ भने तिमी आफैले लाभ उठाउने छौ । तर यदि तिमी ठट्टा गर्छौ भने तिमी आफैले दुःख पाउनेछौ ।
- 13 मूर्खता यस्तो आइमाई हो जसले खुब कुरा गर्छ तर ऊ मूर्ख हो, र केही पनि जान्दैन ।
- 14 ऊ उसको घरको दैलोमा, बसीरहन्छे शहरको सबैभन्दा अग्लो स्थानमा भएको आसन माथि बस्छे ।
- 15 उसको अगाडीबाट जो आफ्नो सोझो बाटो गइरहेको हुन्छ उसलाई बोलाएर भन्छे,
- 16 अरे हे बुद्धि नभएकाहरु हो, यहाँ भित्र आऊ ।” उसले तिनीहरूलाई भन्छे जोसँग चेतना नै छैन ।
- 17 “बोकेको पानीको स्वाद अझ मिठो हुन्छ, चोरेको खाना साँच्चै स्वादिष्ट हुन्छ ।”
- 18 मूर्ख मानिसहरूले जान्दैनन् कि तिनका घर भूतहरूले पूर्ण छ अनि तिनले तिनीहरूलाई चिहानको गहिरो भागमा निमन्त्रणा गरेका छन् ।

अध्याय 10

- ए**कजना बुद्धिमानी छोरोले आफ्नो बाबुलाई आनन्द दिन्छ भने, एक मूर्ख छोरोले आफ्नी आमालाई कष्ट दिएको हुन्छ ।
- 2 खराब काम गरी कमाएको धन सदाको लागि व्यर्थ हुन्छ इमान्दारीताले मानिसहरूलाई मृत्युबाट बचाउँछ ।
 - 3 परमपरभुले धर्मीहरूलाई भोकै राख्नु हुन्न तर उहाँले दुष्ट मानिसको लालसालाई पनि विरोध गर्नु हुन्छ ।
 - 4 अल्छी मानिसले दरिद्रता निम्त्याउँछ भने, एक मेहनती मानिस धनी हुन्छ ।
 - 5 ग्रीष्म ऋतुमा जसले अन्न जम्मा गरेर राख्छ त्यो ज्ञानी मानिस हो तर जुन मानिस कटनीको समयमा सुत्छ त्यसले शरम ल्याउँछ ।
 - 6 इमानदार मानिसको शिरमाथि आशीषहरू वर्षन्छन्, तर दुष्ट मानिसको मुखबाट घृणित कुराहरु मात्र निस्कन्छन् ।
 - 7 एकजना इमानदार मानिसको स्मरण आशीर्वादको श्रोत हो तर दुष्ट मानिसको नामबाट दुर्गन्ध आउँछ ।
 - 8 एकजना ज्ञानी मानिसले आज्ञाहरु पालन गर्छ । तर तर्क गर्ने मूर्खले आफैलाई नासमा पुर्याउँछ ।
 - 9 ईमानदार मानिस सदा सर्वदाको लागि सुरक्षित भई रहन्छ भने एउटा दुष्ट मानिस अवश्य पतन हुन्छ ।
 - 10 सच्चाई लुकाउने मानिसले दुःख ल्याउँछ । खुलासँग बोल्ने मानिसले शान्ति ल्याउँछ ।
 - 11 इमानदार मानिसको मुख जीवनको स्रोत हो, तर मूर्ख मानिसको मुखबाट घृणीत कुराहरु मात्र निस्कन्छन् ।
 - 12 घृणाले झगडा उत्पन्न गराउँछ, तर प्रेमले सबै अपराधहरूलाई क्षमा गर्छ ।
 - 13 बुद्धि, ज्ञानी मानिसहरूको मुखमा पाइन्छ, तर मूर्खलाई उसको पीठमा लट्ठीले हिराईन्छ ।
 - 14 बुद्धिमानी मानिसहरूले ज्ञानलाई संचय गर्छन्, तर मूर्खको बोलीलो आपद-विपदहरु मात्र बोलाउँछ ।
 - 15 धनी मानिसलाई धनले रक्षा गर्छ तर दरिद्रताले गरीब मानिसहरूलाई नष्ट पार्छ ।
 - 16 एकजना इमानदार मानिसले जे कमाउँछ, त्यसले जीवन प्रदान गर्छ, तर दुष्ट मानिसको कमाईहरु पापको निम्ति प्रयोग हुन्छ ।
 - 17 आफूले भोगेको सजायबाट जुन मानिसले शिक्षा लिन्छ उसले अन्य मानिसहरूलाई पनि बाँच्न सिकाउँछ । तर जुन मानिसले सजायबाट शिक्षा लिनु अस्वीकार गर्छ त्यसले अरुलाई पथभ्रष्ट बनाई दिन्छ ।
 - 18 जसले आफ्नो घृणा लुकाएर राख्छ, त्यो कपटी हो र जसले आफूले फैलाउनु सक्ने कथाहरु मात्र खोज्छ त्यो मूर्ख हो ।
 - 19 धेरै बोल्ने मानिसले प्रायः समस्या उब्जाउँछ, तर चुपचाप रहने मानिस विवेकी हुन्छ ।
 - 20 इमानदार मानिसको मुखबाट निस्केका शब्दहरु निखुर चाँदी झैं बहूमूल्य हुन् तर नराम्रो मानिसका विचारहरूको मूल्य हुँदैन ।
 - 21 इमानदार मानिसका वचनहरूले धेरै मानिसहरूलाई सहायता गर्छ, तर एउटा मूर्खको मूर्खयाँईले उसलाई मार्छ ।
 - 22 परमेश्वरको आशीर्वादले धन सम्पत्ति ल्याउँछ अनि उहाँले यसमा कष्टहरु थप्नु हुन्न ।
 - 23 एउटा मूर्ख मानिस दुष्कर्ममा रमाउँछ, तर समझदार मानिस ज्ञानमा खुशी हुन्छ ।
 - 24 दुष्ट मानिसहरु जे कुरामा डराउनछन् तिनीहरूलाई त्यहि हुन्छ तर एउटा धर्मी मानिसले जे चिताउँछ त्यहि प्राप्त गर्छ ।
 - 25 आँधी-बेहरीले उडाएर लगे झैं दुष्ट मानिसहरु एक क्षणमै नष्ट हुन्छन्, तर धर्मी मानिस अनन्त समै दृढ रहिरहन्छ ।
 - 26 जसले अल्छी मानिसलाई काम अह्राएर पठाउँछ उसलाई दाँतमा अमिलो सिरका परे झैं र आखाँमा धूवाँ लागे झैं हुन्छ ।
 - 27 परमपरभुको भयले मानिसको आयु बढाइ दिन्छ, तर दुष्ट मानिसको आयु घट्टनेछ ।
 - 28 धर्मी मानिसका आशाहरु खुशीमा अन्त हुन्छन्, तर दुष्ट मानिसहरूका आशाहरु शुन्यमा अन्त हुन्छ ।
 - 29 परमपरभुको मार्ग धर्मी मानिसहरूको लागि शरणस्थान हो, तर दुष्ट मानिसहरूको लागि विध्वंस हो ।

- 30 धर्मी व्याक्ति कहिले डग्मगाउदैने तर दुष्ट मानिसहरु पृथ्वीमा टिक्ने छैनन् ।
- 31 धर्मी मानिसले ज्ञानको उच्चारण गर्छ, तर एउटा कुटिल जिब्रो काटिनेछ ।
- 32 एकजना धर्मी मानिसले ग्रहणयोग्य कुरा बोल्न जान्दछ तर एकजना दुष्ट मानिसले यस्ता मातरै शब्द बोल्छ जसले दुःख दिन्छ ।

अध्याय 11

केही ठग मानिसहरु तरुटिपूर्ण तराजुहरु प्रयोग गर्छन् । परमप्रभुले त्यस्तो व्यवहार गर्नेहरुलाई घृणा गर्नु हुन्छ तर सही ओजन गर्नेहरुलाई उहाँले मन पराउनु हुन्छ ।

- 2 अपमान घमण्डसँग आउँछ, तर ज्ञान नम्रतासँगै आउँछ ।
- 3 ईमानदार मानिसहरुलाई आफ्नो इमान्दारीले पथ-प्रदर्शन गराउँछ, तर विश्वासघातीहरुलाई तिनीहरुको दुष्टताले नै सर्वनाश गराउँछ ।
- 4 धनले मानिसहरुलाई परमेश्वरको न्याय दिनमा सहायता गर्नु सक्दैन, तर धार्मीकताले मानिसलाई मृत्युबाट रक्षा गर्छ ।
- 5 निर्दोष मानिसहरुको धार्मीकताले तिनीहरुको मार्ग सिधा बनाउँछ, तर दुष्ट मानिसलाई उसले गरेका दुष्टकार्यहरुले ध्वंश पार्नेछ ।
- 6 सोझो मानिसहरुको धार्मीकताले तिनीहरुलाई बचाउँछ, तर अविश्वासीहरु तिनीहरुको खराब अभिलाषा द्वारा नै ध्वंश हुन्छन् ।
- 7 जब एकजना दुष्ट मानिस मर्छ उसको कुनै आशा हुँदैन । उसले आशा गरेका प्रत्येक चीज सकिन्छ र यसको मुल्य हुँदैन ।
- 8 धर्मी मानिसलाई कष्टबाट बचाइन्छ, तर बदलामा त्यो कष्ट दुष्ट माथि आइ पर्छ ।
- 9 अधर्मी मानिसले आफ्नो छिमेकीलाई वचनले नै आघात तुल्याउँछ, तर धर्मी मानिसहरु ज्ञान द्वारा बचाइन्छन् ।
- 10 जब धर्मी मानिसहरुले उन्नति गर्छन सम्पूर्ण शहर नै आनन्दित हुन्छ । तर जब दुष्टहरुको ध्वंश हुन्छ मानिसहरु आनन्दमा कराउँछन् ।
- 11 ती धार्मिक मानिसहरुले उनीहरुको शहरलाई आशीर्वाद दिन्छन् त्यो शहरको उन्नति हुन्छ, तर दुष्टहरुले भनेका कुराहरुले शहर ध्वंश हुन्छ ।
- 12 असल समझ नभएकाहरुले आफ्ना छिमेकीहरुको विषयमा विरोधी कुरा गर्छन्, तर समझदार मानिसहरुले आफ्नो जिब्रोलाई नियन्त्रणमा राख्छन् ।
- 13 अविश्वासी मानिसले अरुको गोप्य कुराहरु जताततै भनि हिडछ, तर एउटा विश्वासनीय मानिसले ती कुराहरु गोप्य राख्छ ।
- 14 मार्गदर्शन सही नभएको खण्डमा एउटा राष्ट्र नष्ट हुन्छ, तर धेरै सल्लाहकारहरु भए विजय आउँछ ।
- 15 नचिनेको मानिसको निम्ति जमानी बसे कष्ट भोग्नु पर्छ तर यदि तिमी त्यस्तो काममा संलग्न भएनौ भने, तिमी सुरक्षित रहनेछौ ।
- 16 एउटी दयालु तथा भद्र स्त्रीले आदर पाउँछे तर निर्दयी मानिसले सम्पत्ति मात्र आर्जन गर्छ ।
- 17 दयालु मानिसले केही कर्म गर्दा उसको हित हुन्छ, तर दुष्ट मानिसको कर्मले उसलाई सङ्कष्ट गराउँछ ।
- 18 दुष्ट मानिसले अरुलाई ठग्न र तिनीहरुबाट पैसा लिन्छ तर एक धार्मिक मानिसले सही कर्म गर्छ अनि उसले वास्तविक इनाम पाउँछ ।
- 19 साँचो धार्मिक मानिसले जीवन ल्याउँछ, तर दुष्ट मानिसहरु दुष्टताको पछि लाग्छन अनि मर्छन् ।
- 20 कुटिल हृदय भएका मानिसहरुलाई परमप्रभुले घृणा गर्नुहुन्छ तर ईमान्दार जीवन जीउने मानिसहरु सित उहाँ खुशी हुनुहुन्छ ।
- 21 यो सत्य हो कि दुष्ट मानिसहरुले सजाय पाउँने छन् तर धर्मी मानिसहरुले तिनीहरुको संन्तानहरुलाई मुक्त पार्नेछन् ।
- 22 एउटी सुन्दरी तर मूर्ख आइमाई, सुँगुरको नाकमा शुद्ध सुनको बुलाकी जस्ती हो ।
- 23 जब धर्मी मानिसहरुले तिनीहरुले इच्छा गरेको चीजहरु पाउँछन्, यसले असल चीजहरुमा डोर्याउँछ तर जब दुष्ट मानिसहरुले चाहेको चीजहरु तिनीहरुले पाउँछन् त्यसले कष्ट मात्र गराउँछ ।
- 24 त्यहाँ एकजना मानिस छ जसले उदारहातले दिन्छ तर उसले धेरै पाउँदै जान्छ अनि त्यहाँ अर्को मानिस छ जसले दिन पर्ने चीज दिन अस्वीकार गर्छ तर ऊसँग सामान कम्ति कम्ति हुँदै जान्छ ।

- 25 उदार मानिसले उन्नति गर्छ अरुको तिर्खा मेटाउने मानिसको आफ्नो पनि तिर्खा मेटिन्छ ।
- 26 एकजना मानिस जसले अन्न बेच्न अस्वीकार गर्छ उसले सराप पाउँछ । तर जसले इच्छा र इमान्दारी पूर्वक बेच्छ उसले आशिर्वाद पाउँछ ।
- 27 एउटा मानिस जसले असल गर्न चेष्टा गर्छ, ऊ जनप्रिय हुनेछ, तर जसले दुष्ट कर्म मात्र गर्छ उसले पनि खराबी नै सामना गर्नु पर्छ ।
- 28 जसले आफ्नो सम्पत्तिमा भरोसा गर्छ त्यो सुकेको पात झैं झर्छ । तर असल मानिस नयाँ पालुवाको हरियो पात झैं बढ्छ ।
- 29 यदि कुनै मानिसले आफ्नो परिवारमा कष्ट पुर्याउँछ भने उसले पैतृक सम्पत्तिको अधिकार प्राप्त गर्दैन । अनि आखिरमा त्यस मूर्ख मानिसलाई ज्ञानी मानिसको सेवा गर्ने बनाइन्छ ।
- 30 धर्मी मानिसले गरेको कर्मफल “जीवनको वृक्ष” जस्तो हो, अनि ज्ञानी मानिसले आरुलाई नयाँ जीवन दिन्छन् ।
- 31 यदि एकजना धर्मी मानिसलाई अफूले पृथ्वीमा गरेको राम्रो कामको फल प्राप्त हुन्छ ।

अध्याय 12

एकजना मानिस जसले अनुशासनलाई प्रेम गर्छ उसले त ज्ञानलाई त्यसै माया गर्छ, तर जसले सुधारलाई घृणा गर्छ, त्यो त पटमूर्ख हो ।

- 2 असल मानिसले परमपरभुवाट अनुग्रह पाउँछ, तर एउटा धूर्त मानिसले दण्ड मात्र पाउँछ ।
- 3 दुष्टता द्वारा कसैलाई पनि सुरक्षित बनाउँनु सकिँदैन, तर धर्मी मानिसहरूको जरा उखाल्नु सकिँदैन ।
- 4 एक योग्य पत्नी आफ्नो पतिको निम्ति शिरको मुकुट हो, तर पति माथि अपमान ल्याउने गृहिणी लोग्नेको शरीरमा मककाउँदै गरेका हड्डीहरू जस्तै हो ।
- 5 धर्मी मानिसहरूको योजनाहरू न्याय संगत हुन्छन्, तर दुष्टहरूको सल्लाह छलपूर्ण हुन्छन् ।
- 6 दुष्टहरूको शब्दहरू उपगोपनबाट आक्रमण भए झैं आउँछन्, तर ईमानदारीहरूको वचनले तिनीहरूलाई बचाउँछ ।
- 7 दुष्ट मानिसहरूलाई नष्ट गरिन्छ अनि अस्तित्व रहित हुन्छ, तर धर्मी मानिसहरूको घर दृढतासाथ खडा रहन्छ ।
- 8 मानिस आफ्नो भलो बुझिले प्रशंसा कमाउँछ, तर त्यस्तो मानिस जसको मन सदा कुवाटो तिर रहन्छ त्यो घृणित हुन्छ ।
- 9 प्रतिष्ठित व्यक्ति हुँ भनी बहना गर्नु तर प्रचुर मात्रामा खाना नहुनु भन्दा एउटा साधारण व्यक्ति भएर आफैँलाई आफ्नो सेवक बनाउँनु असल हो ।
- 10 एकजना धर्मी मानिसले उसको पशुहरूको आवश्यकता ख्याल गर्छ, तर दुष्ट मानिसको असल काम निष्ठुर हुन्छ ।
- 11 आफ्नो खेतमा काम गर्ने कृषक सित प्रशस्त खाने चीज हुन्छ, तर बेकारमा समय नष्ट गर्ने मानिसको बुद्धि हुदैन ।
- 12 दुष्ट मानिस सधैं दुष्टयाई कर्म गर्न मात्र खोज्छ, तर धर्मी मानिससित गहिरो शक्ति हुन्छ ।
- 13 दुष्ट मानिस आफ्नै खराब शब्दहरू चंगुलमा फस्छ । तर धर्मी मानिस त्यस्तो अप्ठेरोमा पर्दैन ।
- 14 मानिसको व्याख्याले धेरै असल चीजहरू प्रदान गर्छ अनि त्यसरी नै उसले गरेको कामले उसलाई लाभ दिन्छ ।
- 15 एक मूर्खले उसले जे गर्छ त्यसैलाई ठीक सोच्छ तर एक ज्ञानीले अरुबाट उपदेश लिन्छ ।
- 16 एकजना मूर्ख मानिस छिटो रिसाउँछ, तर एक समझदार मानिस उसको अपमान सहन्छ ।
- 17 एक सत्यवादी गावाहीले सत्य बयान दिन्छ तर एउटा झूटो साक्षीद्वारा दिएको बयान, झूटो हुन्छ ।
- 18 विचार नगरी बोलेको बचनले तरवारले झैं घोच्छ, तर ज्ञानी मानिसले सोचेर बोल्छ र उसले भनेको शब्दले मलमको काम गर्छ ।
- 19 जो सत्य बोल्छ सदा स्थिर रहन्छ, तर जो झूटो बोल्छ केही क्षणको निम्ति मात्र रहन्छ ।
- 20 ती जसले दुष्ट योजना बनाउँछन् मनमा छलकपट लुकाउँछन् तर ती जो शान्ति मार्गको उपदेश दिन्छन् सुखी हुन्छन् ।
- 21 एकजना धर्मी व्यक्तिलाई हानी हुने छैन, दुष्टले धेरै दुःख पाउँछ ।
- 22 परमपरभुले झूटो ओंठलाई घृणा गर्नुहुन्छ, तर सत्यवादी मानिस सित खुशी हुनुहुन्छ ।
- 23 एकजना समझदार तथा ज्ञानी मानिसले आफ्नो ज्ञान आफूसित राख्छ, तर मूर्खले भने आफ्नो मूर्खता पूर्ण कुराहरू लगत्तै बोली हाल्छ ।
- 24 मेहनती मानिस निरीक्षक बनाइन्छ, तर अल्छे मानिस सधैं कमारो हुनेछ ।
- 25 चिन्ताले मानिसको सुखलाई लुट्छ, तर खुशीको खबरले उसलाई माथि उठाउँछ ।

- 26 धर्मी मानिसहरू सही काम गर्नुको निम्ति, एक साथ मिलेर काम गर्छन् ता दुष्ट मानिसहरूले बरालिने बाटो लिन्छन् ।
- 27 एकजना अलछी मानिसले उसको शिकार भुट्दैन, तर परिश्रमी मानिसले धेरै सम्पत्ति प्राप्त गर्छ ।
- 28 धार्मिकताको मार्गले जीवनमा डोर्याउँछ । तर अधर्मीको मार्गले मृत्युमा डोर्याउँछ ।

अध्याय 13

- एक ज्ञानी छोरोले आफ्नो बाबुको कुरा राम्ररी सुन्छ, तर घमण्डी मानिसले हप्काइलाई ग्रहण गर्दैन ।
- 2 तिनीहरूले भनेका कुराहरूको लागि असल मानिसहरू पुरस्कृत हुन्छन्, तर दुष्ट मानिस सधैं खराब काम मात्र गर्न चाहन्छन् ।
- 3 एकजना मानिस जसले आफ्नो मुखलाई काबुमा राख्छ उसले आफ्नै जीवनलाई रक्षा गर्छ । तर जो मानिस केही नसम्झी अथवा बेफिक्री धेरै बोल्छ त्यसले आफैँमाथि विपत्ति र विनाश ल्याउँछ ।
- 4 अलछे मानिसको धेरै चाहनहरू हुन्छन् तर उसले केही पाउँदैन तर परिश्रमी मानिस सँग उसले चाहे भन्दा ज्यादा चीज हुन्छ ।
- 5 धर्मी मानिसहरूले झूटलाई घृणा गर्छन् । तर दुष्ट मानिसहरूले शर्मलाग्दो अनि बेइज्जतीपूर्ण व्यवहार गर्छन् ।
- 6 इमान्दरिताले निर्दोषहरूको रक्षा गर्छ, तर दुष्टताले पापीहरूलाई नष्ट पार्छ ।
- 7 यस्ता मानिसहरू छन् जो धनी छौ भनी बहाना गर्छ, तर उनीहरूसँग केही पनि हुँदैन, अनि यस्ता मानिसहरू छन् जो गरिब भएको वहाना गर्छन् तर उनीहरूसँग धेरै सम्पत्ति हुन्छ ।
- 8 धनी मानिसले आफ्नो ज्यान जोगाउनुलाई धेरै धन खर्च गर्ला, तर गरीब मानिसलाई त्यस्तो अवस्था कतै आइलाग्दैन ।
- 9 एकजना धर्मी मानिस उज्यालोमा चम्कने दीप जस्तै हो तर दुष्ट मानिस प्रकाश नभएको दीप जस्तै हो ।
- 10 घमण्डले झगडा मात्र बढाउँछ, तर जो मानिस नम्रतापूर्वक अरुको उपदेश सुन्छ त्यो ज्ञानी हुन्छ ।
- 11 यदि कसैले पैसा ठग्न भने उसको पैसा चाँडै शेष हुन्छ, तर जसले आफ्नो परिश्रमले एक-एक पैसा गर्दै कमाउँछ उसको धन बढेर जान्छ ।
- 12 पूरा नभएको र स्थगित रहेको आशाले मन दुःखित बनाउँछ, तर इच्छा पूरा हुनु एउटा जीवनको वृक्ष जस्तो हो ।
- 13 मानिस जसले अर्तीलाई आदर गर्दैन उसले आफैँमा दुःख ल्याउँछ, तर जसले आज्ञालाई आदर गर्छ ऊ पुरस्कृत हुनेछ ।
- 14 बुद्धिमानी मानिसको शिक्षा जीवनको मूल हो, यसले मानिसहरूलाई मृत्युको पासोबाट फर्काउँछ ।
- 15 बुद्धिमानीले दया पाउँछ तर बेईमानको बाटो तिनीहरूको नाश हो ।
- 16 प्रत्येक समझदार मानिसले आफ्नो ज्ञानद्वारा कर्म गर्छ । तर मूर्खले भने आफ्नो मूर्खता मात्र प्रदर्शन गर्छ ।
- 17 सन्देशवाहक अविश्वासनीय छ भने त्यसले कष्ट उब्जाउँछ, तर त्यही सन्देशवाहक विश्वासी भए उसले शान्ति ल्याउँछ ।
- 18 जसले अर्तीलाई ध्यान दिदैन उसले लाज र दरिद्रताको सामना गर्नु पर्छ । तर जसले शिक्षालाई स्वीकार्छ उसले सम्मान पाउँछ ।
- 19 यदि कुनै मानिसले उसले चाहेको केही चिज पाउँछ भने ऊ आनन्दित हुन्छ । तर मूर्खहरू दुष्टता र खराब कर्महरूबाट फर्कन घृणा गर्छन् ।
- 20 जो ज्ञानीको सँगतमा छ ऊ ज्ञानी हुन्छ । तर जो मूर्खसित मित्रता गर्छ उसले दुःख पाउँछ ।
- 21 पापीहरू जहाँ गए पनि कष्टले पछ्याउँछ, तर असल चिजहरू धर्मी मानिसहरूको लागि एउटा इनाम को रूपमा आउँछन् ।
- 22 इमान्दार तथा सज्जन मानिसले आफ्नो छोरा तथा नाति-नातिनाहरूको लागि सम्पत्ति छोडेर जान्छ, तर एउटा पापीले संचय गरेको सम्पत्ति धर्मीको हुन्छ ।
- 23 गरीब मानिसले आफ्नो खेतबाट प्रशस्त बाली उब्जाउन सक्छ तर जब त्यहाँ न्याय हुँदैन भने त्यो बाली खोसिन्छ ।
- 24 जुन मानिसले आफ्नो छोरा-छोरीलाई सजाय दिँदैन उसले तिनीहरूलाई माया पनि गर्दैन, तर जुन मानिसले आफ्नो छोरालाई प्रेम गर्छ उसलाई अनुशासनमा राख्छ ।
- 25 एकजना धर्मी मानिसको प्रचुर मात्रमा खाने कुरा हुन्छ, तर दुष्ट मानिसहरूको पेट भर्न पर्याप्त खाने कुरा हुँदैन ।

अध्याय 14

बुद्धिमान स्तरीले आफ्नो घर निर्माण गर्छ, तर बुद्धिहीन स्तरीले बनिएको घर आफ्नै हातले भत्काउँछ ।

2 जुन मानिसको मार्ग सिधा छ, उसले परमप्रभुको सम्मान गर्छ तर जुन मानिसको मार्ग कुटिल छ उसले उहाँलाई घृणा गर्छ ।

3 मूर्खको कुराले उसकै ढाडमा लट्ठी बज्जाउँछ, तर बुद्धिमानको कुराले उसलाई सुरक्षा गर्छ ।

4 जहाँ गोरुहरू हुँदैन त्यहाँ ढिकुटी खाली रहन्छ, अनि गोरुहरूको बलले नै अन्न प्रशस्त उब्जिन्छ ।

5 एकजना साँचो गवाहीले साँचो बोल्छ, तर झूटो गवाहीले सधैं झूटो नै बोलिरहन्छ ।

6 एक अभिमानी मानिसले ज्ञान खोजिरहन्छ, तर त्यसलाई भेट्दैन, तर एउटा ज्ञानी मानिसलाई बुद्धि सजिलै आउँछ ।

7 मूर्खको संगतबाट तिमी सधैं टाढा बस, किनभने उसको बचनबाट तिमीले केही बुद्धि पाउँदैनौ ।

8 ज्ञानी मानिसको ज्ञान यो हो कि कुन बाटोले उसलाई कता डोर्याउँदछ त्यो उसले बुझ्छ, तर मूर्ख मानिसको मूर्खताले आफैँलाई छलेको हुन्छ ।

9 पाप निवारण गर्ने विचारमा मूर्ख मानिस हाँस्छ, तर त्यहाँ इमानदारी मानिसहरूको बीचमा सद्भाव पाइन्छ ।

10 यदि एकजना मानिस दुःखी भए उसले आफ्नो दुःख मात्र बुझ्छ, अनि यदि कोही खुशी छ भने, उसको खुशी उसले मात्र बुझ्छ ।

11 एक दुष्ट मानिसको घर ध्वंश हुनेछ, तर इमानदार मानिसको घर फलिफाप हुनेछ ।

12 त्यहाँ एउटा यस्तो मार्ग पनि छ जसलाई मानिसहरूले सही भनी सम्झन्छन्, तर अन्त्यमा त्यस मार्गले मृत्युतिर डोर्याउँछ ।

13 कुनै मानिस यदि उसको मनमा पीर भए पनि हाँसिरहनु सक्छ, तर हाँसी सक्दा पनि उसको पीर रहिरहन्छ ।

14 एकजना दुष्ट मानिस उसले गरेको खराब कार्यको फल भोग्छ अनि त्यसै गरी एउटा असल मानिसले गरेको असल कार्यको फल उसले पाउँछ ।

15 एकजना अनुभवरहित मानिसले आफूले सुनेको प्रत्येक कुरामा विश्वास गर्छ, तर एकजना ज्ञानी मानिसले उसले टेकेको प्रत्येक पाइलाको राम्ररी विचार गर्छ ।

16 एकजना ज्ञानी मानिस सतर्क रहन्छ अनि दुःखहरूबाट तर्कन्छ, तर एकजना मूर्ख विश्वासको साथ यसै दुःखतिर अघि बढ्छ ।

17 चाँडो रिसाउने मानिसले मूर्खतापूर्ण कामहरू गर्छ अनि एकजना कुबाटोमा लाग्ने मानिस घृणित हुन्छ ।

18 अज्ञानीले मूर्खता प्राप्त गर्नेछ, तर विवेकी मानिसहरूलाई ज्ञानको मुकुट लगाई दिइनेछ ।

19 नराम्रा मानिसहरू असल मानिसहरूको अघि झुक्नु पर्छ अनि दुष्ट मानिसहरू धर्मी मानिसहरूको दैलोमा झुक्नुपर्छ ।

20 गरीब मानिसहरूलाई तिनीहरूका छिमेकीहरूले पनि मन पराउँदैनन् । तर धनीका त धेरै मित्रहरू हुन्छन् ।

21 जसले आफ्नो छिमेकिलाई हेला गर्छ उसले पाप गर्छ, तर जसले गरीब माथि दया गर्छ त्यो धन्यको हुन्छ ।

22 जुन मानिसले षड्यन्त्र मात्र रचिरहन्छ त्यो बरालिन्छ नै, तर जुन मानिसले राम्रो राम्रो योजनाहरू बनाउँछ उसले प्रेम र विश्वास पाउँछ ।

23 यदि कसैले कडा परिश्रम गर्‍यो भने उसले इच्छा गरेको वस्तु पाउँछ, तर यदि कसैले कुरा मात्र गरिरहन्छ भने तब त्यो गरीब हुँदै जान्छ ।

24 ज्ञानी मानिसले पुरस्कार धन पाउँछ, तर मूर्ख मानिसले मूर्खता नै पाउँछ ।

25 साँचो गवाहीले जीवनको रक्षा गर्छ, तर झूटो गवाहीले झूटो बोल्छ ।

26 परमप्रभु प्रतिको सम्मान एउटा बलियो किल्ला हो, यो उसका छोरा-छोरीहरूको लागि सुरक्षित स्थान हुनेछ ।

27 परमप्रभुको सत्कार गर्नु जीवनको मूल हो, यसले मानिसलाई मृत्युको पासोहरूबाट टाढा राख्छ ।

28 यदि धेरै मानिसहरू माथि राजाले शासन चलाउँछ भने त्यो महान हो, तर प्रजा बिनाको राजा तुच्छ हो ।

29 धैर्यशील मानिसले धेरै विचार गरी काम गर्छ, तर जो मानिस चाँडै रिसको प्रकोपमा पर्छ उसले धेरै मूर्खतापूर्ण कामहरू गर्छ ।

30 शान्ति हृदयले शरीरलाई जीवन दिन्छ, तर डाहले शरीरको हड्डी सम्म मककाउँछ ।

31 जो मानिसले गरीबलाई दुःख दिन्छ उसले सृष्टिकर्तालाई अपमान गर्छ, तर जसले उहाँलाई आदर गर्छ गरीबलाई दया देखाउँछ ।

32 एकजना दुष्ट मानिस उसको दुष्टताद्वारा पारजित हुन्छ, तर एकजना धर्मी मानिस उसको पवित्रतामा सुरक्षित रहन्छ ।

- 33 ज्ञानी मानिसहरूको विचार ज्ञानको घर हो तर एकजना मूर्ख मानिसले ज्ञान के हो जान्दैन ।
- 34 धार्मिकताले राष्ट्रलाई महान तुल्याउँछ तर पाप भनेको सबैको लागि लज्जाजनक हो ।
- 35 ज्ञानी सेवकले राजाको अनुग्रह पाउँदछ, तर एक जसले झमेला उत्पन्न गर्छ तिनले क्रोध पाउँछ ।

अध्याय 15

- न**म्र तथा कोमल वचनले क्रोध शान्त गराउँछ भने कठोर वचनले क्रोधलाई अझ उत्तेजित पार्छ ।
- 2 ज्ञानीको जिब्रोले ज्ञानलाई आनन्दपरद बनाउँछ, अनि मूर्खको मुखबाट खाली मूर्खता नै बाहिरिन्छ ।
- 3 परमप्रभुको नजर प्रत्येक कुनामा पुगेको हुन्छ । उहाँ खराब असल देखिरहनु भएको हुन्छ ।
- 4 जुन वचनले मनको घाउ शान्ति पार्छ त्यो जीवन बृक्ष हो, तर छलपूर्ण वचनले आत्मालाई आघात पुर्याउँछ ।
- 5 मूर्खले आफ्नो बाबुले दिएको सजायलाई हेला गर्छ, तर जसले सुधारका कुरालाई ध्यान दिएर सुन्छ ऊ ज्ञानी हुनेछ ।
- 6 धर्मी मानिसको घरमा प्रशस्त धन हुन्छ, तर दुष्ट मानिसको कमाइले कष्ट मात्र निम्त्याउँछ ।
- 7 बुद्धिमानीको वचनले ज्ञान फैलाउँछन् तर मूर्ख हृदयले त्यस्तो काम गर्दैन ।
- 8 एउटा अन्यायी मानिसले चढाएको बलिदानलाई परमप्रभुले घृणा गर्नु हुन्छ तर ईमान्दारीसित व्यवहार गर्ने मानिसको प्रार्थनासित उहाँ खुशी हुनुहुन्छ ।
- 9 दुष्ट मानिसको मार्गलाई परमप्रभुले घृणा गर्नु हुन्छ तर जो मानिस न्यायीक र ईमान्दारी हुन संघर्ष गर्छ, त्यसलाई उहाँले प्रेम गर्नु हुन्छ ।
- 10 जुन मानिसले सही मार्ग अपनाउँदैन उसलाई कठोर सजायले अपेक्षा गरिरहेको हुन्छ, अनि जसले सुधारलाई घृणा गर्छ त्यो निश्चय नै मर्छ ।
- 11 परमप्रभुले प्रत्येक कुरा जान्नु हुन्छ, मृत्युको संसार नै उहाँको सामुन्ने रहेकोछ । यसर्थ मानिसको हृदयमा के छ उहाँ सबै जान्नु हुन्छ ।
- 12 मूर्खले उसलाई कसैले सुधारेको मन पराउँदैन । यसर्थ त्यो बुद्धिमान मानिसबाट सल्लाह लिन जाँदैन ।
- 13 एउटा खुशी हृदयले अनुहारमा उज्यालो झल्यकाई दिन्छ, तर कसैको हृदयको शोकले आत्मालाई दुःखी र खिन्न बनाउँछ ।
- 14 विवेकशील हृदयले अझ ज्ञान पाउने चेष्टा गर्छ, तर मूर्खले खाली मूर्खता मात्र खोजि रहन्छ ।
- 15 गरीब मानिसहरूको समय सधैं दुःखमय हुन्छ, तर सुखी हृदय लगातार उत्सव जस्तै सुखमय हुन्छ ।
- 16 धेरै धन हुनु र त्यसबाट दुःख पाउनु भन्दा थोरै हुनु तर परमप्रभुलाई सत्कार गर्नु उत्तम हो ।
- 17 घृणाले भरिएको ठाउँमा धेरै खानु भन्दा, प्रेमले भरिएको ठाउँमा अलिकति खानु उत्तम हो ।
- 18 एउटा क्रोधित मानिसले झगडा मच्चाउँछ तर सहनशील मानिसले झगडालाई शान्त गराउँछ ।
- 19 एकजना अल्ले मानिसको मार्ग, काढाहरूले भरिएको हुन्छ, तर ईमानदार मानिसको मार्ग फराकिलो बाटो झैं हुन्छ ।
- 20 एक बुद्धिमानी छोरोले बाबुको निम्ति खुशीयाली ल्याउँछ भने, मूर्ख छोरोले उसको आमालाई हेला गर्छ ।
- 21 मूर्खलाई दुष्ट कामले खुशी तुल्याउँछ । तर ज्ञानी मानिसले के सही हो त्यो गर्छ ।
- 22 चाँहिदो परामर्श नपाएर एकजना मानिस आफ्नो योजनामा विफल हुन सक्छ, तर धेरै परामर्शदाताहरूको सल्लाहले ऊ आफ्नो योजनामा सफल हुन सक्छ ।
- 23 सही जवाफ दिन सके मानिस खुशी हुन्छ, र ठीक समयमा सही जवाफ अत्यन्तै राम्रो हो ।
- 24 बुद्धिमान मानिसले गरेको कामले उसलाई यस पृथ्वीमा जीवन दिन्छ अनि मृत्यु स्थानतिर जान रोक्छ ।
- 25 अहंकारीको घर परमप्रभुले भताभुङ्ग पारिदिनुहुन्छ भने, विधवाको साँध-सीमानमा उहाँले सुरक्षित राखि दिनु हुन्छ ।
- 26 दुष्ट मानिसहरूको विचारलाई परमप्रभु घृणा गर्नु हुन्छ तर उहाँले शुद्ध मानिसहरूको विचार सँगै खुशी हुनु हुन्छ ।
- 27 लोभी मानिसले आफ्नै घरमा आपद् बोलाउँछ, तर त्यो मानिस बाँची रहन्छ जसले घूसलाई घृणा गर्छ ।
- 28 एउटा धर्मी मानिसले प्रत्येक शब्द तौलँदै भन्छ । तर दुष्ट मानिसहरूको मुखबाट दुष्ट कुराहरू निस्कन्छन् ।
- 29 परमप्रभु दुष्ट मानिसबाट टाढा बस्नु हुन्छ, तर उहाँले धर्मी मानिसहरूको प्रार्थना सुन्नु हुन्छ ।
- 30 एउटा उज्यालो अनुहारको हेराइले मनलाई खुशी पार्छ, अनि शुभ समाचारले हङ्डी भित्र पनि खुशी संचार गर्छ ।
- 31 जसले जीवनदायी झपेडाईको अवहेलना गर्दैन, ऊ बुद्धिमान मानिसहरूको बीचमा बस्नेछ ।

32 जुन मानिसले अनुशासनलाई अस्वीकार गर्छ उसले आफ्नो जीवनमा कष्ट ल्याउँछ, तर जसले हप्काइलाई स्वीकार गर्छ उसले समझशक्ति पाउँछ ।

33 परमपरभुको डरले मानिसमा बुद्धि सिकाउँछ । आदर पाउँनु भन्दा अघि नम्रता आउँछ ।

अध्याय 16

मानिसले भन्न चाहन्छ त्यो आफूले निर्णय गर्छ तर त्यो कुरा व्यक्त गर्नु चाहिने ठीक शब्दहरू चुन्नमा ऊ परमपरभुमा भर पर्छ ।

2 मानिसले सोच्छ कि उसले गरेको प्रत्येक कुराहरू सही हो तर परमपरभुले उसका अभिप्रायहरू जाँच्नु हुन्छ ।

3 तिनीले जे सुकै गर त्यसलाई परमपरभुमा सुम्पिदेऊ, अनि तिम्रो योजना सफल हुनेछ ।

4 परमपरभुको प्रत्येक वस्तुको लागि आफ्नो उद्देश्यमूलक योजनाले रच्नु भएको हो, दुष्ट मानिसहरूलाई पनि उहाँले तिनीहरूको विपत्तिको योजना गर्नु भएको छ ।

5 जुन मानिसले आफूलाई अरु भन्दा असल सम्झन्छ त्यसलाई परमपरभुले घृणा गर्नु हुन्छ । निसन्देह त्यस्तो घमण्डी मानिसलाई उहाँले दण्ड दिनु हुन्छ ।

6 राज भक्ति अनि विश्वासयोग्यताले दोषलाई मेटिदिन्छ । अनि परमपरभु प्रतिको सम्मानले विपत्तिबाट बचाउँछ ।

7 परमपरभुलाई जब एकजना मानिसको मार्ग मन पर्छ उहाँले उसको शत्रुलाई पनि ऊ सित प्रेमभावमा बस्ने बनाउनु हुन्छ ।

8 बेइमानीको माध्यमबाट पाएको ठूलो लाभ भन्दा, धार्मिकताबाट कामाएको थोरै धन उत्तम हो ।

9 हृदयमा मानिसले आफ्नो मार्ग ठीक पाछ तर परमपरभुले उसको गोडाहरूलाई मार्ग दर्शन गराउनु हुन्छ ।

10 राजाले बोलेको नै नियम बन्दछ, यसर्थ उसले न्यायसंगत बोल्नु पर्छ ।

11 सही तराजु र नाप परमपरभु सित सम्बन्धित रहन्छन् । उहाँ चाहानु हुन्छ, कि सबै व्यवसाय-धन्धाहरू न्याय पूर्वक रहनु ।

12 राजाले दुष्टलाई गर्नु घृणीत हो किनभने धार्मिकताद्वारा सिंहासन सबल हुन्छ ।

13 साँचो कुरा सुन्न मन पराउँने राजाहरूले ईमानदारीसंग बोल्ने मानिसहरूलाई मन पराउँछन् ।

14 जब राजा क्रोधित हुन्छ उसले कसैलाई पनि मार्न सक्छ तर ज्ञानी मानिसले उसलाई शान्त गराउन सक्छ ।

15 राजा खुशी भए प्रत्येकको जीवन राम्रो हुन्छ । जब राजा तिमी सित खुशी हुन्छ, तब वसन्त ऋतुमा बादलबाट पानी परे झैं हुन्छ ।

16 ज्ञान प्राप्त गर्नु सुन भन्दा असल हो! समझशक्तिलाई प्राप्त गर्नु चाँदी भन्दा असल हो ।

17 धर्मी मानिसहरूको बाटोले दुर्भाग्यलाई त्यागछ, आत्मालाई जोगाउँन चाहने मानिसले ऊ कहाँ जान्छ त्यसको ख्याल गर्नु पर्छ ।

18 सर्वनाश भन्दा अघि अहंकार आउँछ, अनि घमण्ड अपमानको अघि आउँछ ।

19 अहंकारी मानिससित लूटको धन बाँड्नु भन्दा नम्र भएर गरीब मानिससित नम्र झैं बस्नु असल हो ।

20 मानिसहरूले उपदेश दिँदा जसले सुन्छ त्यो मानिसलाई लाभ हुन्छ, अनि जसले परमपरभु माथि भरोसा गर्छ त्यो धन्य हुन्छ ।

21 ज्ञानी हृदय भएको मानिसलाई विवेकशील मानिस भनिन्छ, अनि कर्णमधु शब्दले ज्ञान बढाउछ ।

22 तीब्र-बुद्धि भएको मानिसलाई बुद्धि जीवनको मूल हुन्छ, तर मूर्खहरूलाई तिनीहरूको मूर्खताले नै दण्ड भोगाउँछ ।

23 बुद्धिमानको हृदयले आफ्नो बोलीमा नियन्त्रण ल्याउँछ, र उसको ओठले शिक्षा बढाउँछन् ।

24 आनन्दयाक बोली मह झैं हुन्छ, यसले आत्मामा आनन्द दिन्छ यसले शरीरमा चंगाई ल्याउँछ ।

25 कहिले कही यस्तो लाग्छ कि बाटो सही छ, तर अन्त्यमा त्यस बाटोले मृत्यु तिर पुर्याउँछ ।

26 परिश्रमी मानिसहरूलाई उसको भोकले नै काम गराई राख्छ । उसको भोकले उसलाई काम गराउँछ ताकि उसले खान पाओस् ।

27 एकजना बेकाम्मा मानिसले दुष्ट योजना बनाउँछ अनि उसको उपदेशलाई आगोले झैं ध्वंश पारी दिन्छ ।

28 एकजना झगडालु मानिसले सधैं बहसहरू सृजना गर्छ, अनि एकजना निन्दा गर्नेले घनिष्ट मित्रहरू बीच लडाइँ गराउँछ ।

29 एकजना उपद्रवी मानिसले उसको छिमेकिलाई ठग्न । उसले आफ्नो मित्रलाई अनुचित बाटोमा डोर्याउँछ ।

- 30 जब मानिस हाँसदै एउटा आँख झिम्क्याउँछ भने, उसले नराम्रो योजना बनाएको हुन्छ । अर्कोलाई विगान्न आफू मुस्कुराउँदै काम गर्ने मानिस हुन्छ ।
- 31 फूलेको केश इमान्दार जीवन जीउने मानिसहरूको गरीमाको मुकुट हुन्छ ।
- 32 मानिस धैर्यवान् हुनु लडाकु योद्धा भन्दा पनि उत्तम हो, जसले आफ्नो क्रोधलाई नियन्त्रणमा राख्छ, त्यो नगर जित्ने मानिस भन्दा पनि राम्रो मानिस हो ।
- 33 चिट्ठा, मानिसहरू द्वारा प्याँकिन्छ तर त्यसको निर्णय परमप्रभुले गर्नु हुन्छ ।

अध्याय 17

- प**्रत्येक मानिसले झगडा गर्दै खाद्ययन्त्र भरिएको घरमा बस्नु भन्दा एक टुक्रा सूख्खा रोटी खाँदै शान्तिमा बस्नु असल हो ।
- 2 एकजना बुद्धिमान नोकरले एकजना हडबडाउने छोरामाथि शासन गर्छ, अनि उसले एउटा दाज्यू-भाई झैं पैतृक धन प्राप्त गर्छ ।
- 3 सुन अनि चादीलाई तिनीहरू कति शुद्ध छन् भनी हेर्न आगोमा पगालिन्छ, अनि मनुष्यको हृदय परमप्रभुद्वारा जाचिन्छ ।
- 4 दुष्ट मानिसले अरु मानिसहरूले बोलेको दुष्ट चीजहरूमा ध्यान दिन्छ, अनि ढँडुवाहरूले अरुको निन्दा सुन्छ ।
- 5 जसले गरीबलाई घृणा गर्छ उसले सृष्टिकर्तालाई अपमान गर्छ । जो अरुको विपत्तिमा रमाउँछ ऊ दण्डबाट उम्कने छैन ।
- 6 नाति-नातिनीहरू बृद्धमानिसको निम्ति मुकुट हुन्, अनि आमा-बाबुहरू आफ्ना छरा-छरीका गौरव हुन् ।
- 7 मूर्ख मानिसले धेरै बोल्नु असल हुदैन, त्यसरी नै शासकलाई झूटो बोल्नु सुहाउँदैन ।
- 8 घूस ग्रहण गर्ने मानिसलाई घूस महामन्त्र झैं लाग्छ, र त्यो मानिस जहाँ जान्छ वही उसले सफलता पाए जस्तो लाग्छ ।
- 9 जसले अरुको गल्तीको बारेमा भूलिदिन्छ उसले प्रेमलाई अघि बढाउँदैन, तर जसले अर्कोको गल्ती घरि-घरि ल्याउँछ त्यसले घनिष्ट साथीहरूलाई गुमाउँछ ।
- 10 विवेकी मानिसलाई एउटा वचनले जति असर पार्छ, मूर्खलाई एक सय कोराले पनि असर पार्दैन ।
- 11 एउटा दुष्ट मानिस सधैं नै बिद्रोह गरिरहन्छ । यसर्थ उसको बिरोधमा एकजना निष्ठुरी मानिस पठाइन्छ ।
- 12 मूर्खको सामुने पर्नु भन्दा बच्चाहरू खोसिएको भालूको सामने पर्नु असल हुन्छ ।
- 13 यदि कसैले असलको बदला दुष्टाईले लिन्छ भने घरले सधैं कठिनाइहरूको सामना गर्नेछ ।
- 14 झगडा शुरू गर्नुको अर्थ नदीको बाँधमा प्वाल पार्नु बराबरै हो । यसकारण नियन्त्रण भन्दा बाहिर जानु अधिनै बहसलाई अन्त गरिदेऊ ।
- 15 जसले एउटा दोषी मानिसलाई निर्दोष ठहराउँछ अनि एउटा निर्दोष मानिसलाई दोषी, तिनीहरू दुवैलाई परमप्रभुले घृणा गर्नु हुन्छ ।
- 16 एकजना मूर्खलाई सम्पत्तिको के काम? ज्ञान किन्ने? उसको दिमाग नै छैन ।
- 17 असल मित्रले सधैं माया गरिरहेको हुन्छ । त्यसरी नै साँचो दाज्यू-भाइले पनि कष्टको समयमा सहायता पुर्याइरहेको हुन्छ ।
- 18 समझ नभएको मानिसले नै वाचा-बन्धन गर्छ । अनि अर्कोको ऋणमा जमानी बस्छ ।
- 19 लडाईं-झगडा मन पराउनेले पाप मन पराउँछ, अनि जसले शेखी गर्छ उसले त आफ्नै सर्वनाशलाई निम्तो दिन्छ ।
- 20 कुटिल हृदय भएको मानिसको कहिल्यै उन्नति हुँदैन, अनि जसको बोलीमा छल कपट हुन्छ त्यो त आफैं सत्यनाश हुन्छ ।
- 21 मूर्ख छोरा भएको पिता दुःखी हुन्छ । मूर्ख छोरोको बाबु कहिल्यै सुखी हुँदैन ।
- 22 आफ्नो मनलाई प्रसन्न राख्नु नै सब भन्दा असल औषधी सेवन गर्नु हो । दुःखको मनले हड्डीहरू पनि नरम पारिदिन्छ ।
- 23 एकजना दुष्ट मानिसले न्याय बिर्गानको लागि गोप्य तरिकाले घूस दिन्छ ।
- 24 ठीक विचार भएको मानिसले सधैं ज्ञानको बिषयमा सोचिरहन्छ तर मूर्ख मानिसले सधैं टाडा-टाडा ठाउँको सपना देख्छ ।
- 25 मूर्ख छोरोले उसको बाबुलाई शोक दिइरहन्छ, अनि आफूलाई जन्म दिने आमालाई पीर मार्कामा पार्छ ।
- 26 अन्याय नगरी दण्ड दिनु गल्ती हो । यसरी नै ईमानदार अगुवाहरूलाई ठीक काम गरे बापत सजाय दिनु अनुचित हो ।
- 27 एकजना ज्ञानी मानिस सजिलै रिसाउँदैन । ज्ञानी मानिसले होशियारसित शब्द प्रयोग गर्दै बात मार्छ ।
- 28 चुपचाप बसे मूर्खलाई पनि ज्ञानी ठानिन्छ अनि जसले उसको मुखतालाई बन्द राख्छ ऊ विवेकी देखिन्छ ।

अध्याय 18

- ए**कले बस्ने मानिसले उसका आफ्नै स्वार्थी इच्छाहरू पूरा गर्न खोज्छ । उसले विवेकपूर्ण सल्लाहलाई गिल्ला गर्छ ।
- ² मूर्ख मानिसले अर्काको अर्ति सुन्न रुचाउँदैन । त्यस्तो मानिसले उसको आफ्नै मात्र विचार व्यक्त गर्न चाहन्छ ।
- ³ जब दुष्टता आउँछ, तब घृणा पनि आउँछ, अनि अपमानसित बदनाम आउँछ ।
- ⁴ मानिसका बचनहरू गहिरो पानी झैं हुन्, ज्ञानको स्रोत एउटा बेग्ले बग्ने झरना झैं हो ।
- ⁵ एकजना दोषी मानिसको पक्ष लिएर निर्दोष मानिसलाई अन्याय गर्नु अत्यन्तै अनुचित हो ।
- ⁶ मूर्खहरूको ओठहरूले बहस ल्याउँछ उसको मुखले थप्पड खोज्छ ।
- ⁷ मूर्खको मुखले उस माथि विपत्ति ल्याउँछ, उसको ओठहरू एउटा पासो जस्तै हो उसको आफ्नै जीवनलाई समात्छ ।
- ⁸ मानिसहरू सधैं बदनाम गराउने झूटा कुराहरूले बहकाउने मानिसको मुखबाट सुन्न मन पराउँछन्, अनि त्यस्ता कुराहरू मीठो भोजन झैं पेट भित्र जान्छन् ।
- ⁹ यो निश्चय हो कि जसले आफ्नो काम अल्छी गरि गर्छ, त्यो सर्वनाश गर्नेको भाइ जति कै हो ।
- ¹⁰ परमप्रभुको नाम एउटा दृढ किल्ला झैं हो, धर्मीहरू यसभित्र कुद्छन् र सुरक्षित रहन्छन् ।
- ¹¹ एकजना धनी मानिसको सम्पत्ति उसको निम्ति बलियो किल्ला झैं हो, उसले यसलाई अग्लो पर्खाल जस्तो सम्झिन्छ ।
- ¹² मानिसको पतन हुनु अघि उसको मनमा अहंकार आउँछ तर नम्रता आदरको अघि आउँछ ।
- ¹³ जसले कुरा सुन्न अघि उत्तर दिन्छ ऊ झमेला गराउने मूर्ख हो ।
- ¹⁴ जब मानिस बिमारी हुन्छ उसको आत्माले उसलाई बीमार सहने शक्ति दिन्छ, तर चोट लागेको आत्मालाई कसले सहन सक्छ?
- ¹⁵ एकजना विवेकशीलले मानिसले सधैं केही चीज सिक्न चाहन्छ । एउटा ज्ञानी मानिसले ज्ञान लिन ध्यान दिएर सुन्छ ।
- ¹⁶ उपहारले एकजना मानिसको निम्ति ढोका उर्घाउँछ, अनि त्यो मानिस महापुरुषहरूको सामुन्ने पुग्न सक्छ ।
- ¹⁷ आफ्नो मुद्दाको बारेमा बोल्ने पहिलो मानिस, अर्को मानिसबाट केरकार नहुञ्जेलसम्म सही जस्तो लाग्छ ।
- ¹⁸ गोला हालेर झगडा मोटिन्छ अनि शक्तिशाली प्रति-द्वन्द्वहरूलाई छुट्टाइन्छ ।
- ¹⁹ यदि साथीलाई अपमान गरेर उसलाई मनाउनु एउटा बलियो पर्खालले घेरिएको शहरलाई कब्जा गर्नु भन्दा गाह्रो पर्छ ।
- ²⁰ आफ्नो मुखको फलले मानिसले पेट भर्छ, जे उसको ओठले उत्पन्न गर्छ त्यसमा ऊ सन्तुष्ट हुन्छ ।
- ²¹ आफैँले बोलेको शब्दहरूले आफैँलाई जीवन अथवा मृत्यु बोलाइ दिन्छ । यसर्थ बोल्नु मन पराउने मानिसले आफूले बोलेको शब्दहरूले के ल्याउँछ स्वीकार्नु तत्पर रहनु पर्छ ।
- ²² जसले पत्नी भेट्छ उसले उत्तम कुरो भेट्छ । परमप्रभुबाट उसले अनुग्रह प्राप्त गरेको छ ।
- ²³ गरीब मानिसहरूलाई दयाको भिक्षा चाहिन्छ तर धनी मानिसहरूले खस्रो जवाफ दिन्छन् ।
- ²⁴ धेरै मित्रहरू भएको मानिसले आफैँलाई हानी गर्छ, तर कुनै भित्र यस्तो पनि हुन्छ जो आफ्नै दाज्युभाई भन्दा पनि विश्वासी हुन्छ ।

अध्याय 19

- क**टिलता पूर्ण प्रयोग गर्ने मूर्ख भन्दा निष्कलंक गरीब असल हो ।
- ² बिनाज्ञान उत्साहीत हुनु राम्रो होइन । यदि तिमी धेरै हतार गर्छौ भने विराउने छौ ।
- ³ मानिसले आफ्नै भूलले आफ्नो जीवन नष्ट पार्छ, तर त्यसको दोष परमप्रभुलाई लगाउँछ ।
- ⁴ धनले धेरै मित्रहरू बनाउँछ, तर गरीबलाई आफ्नै भित्रले पनि त्यागि दिन्छ ।
- ⁵ झूटो गवाहीले सजाय पाउँछ नै अनि जुन मानिस झूटो बोलिरहन्छ त्यो बाँच्नु सक्दैन ।
- ⁶ धेरै मानिसहरूले शासकको निगाह खोज्छन् अनि प्रत्येकले उदार मानिसको साथी बन्न चाहन्छ । अनि असल मानिसको मित्र हुन चाहन्छ ।
- ⁷ गरीब मानिस सित आफन्तहरू पनि टक्ककिन्छन् । साथी भाइहरू पनि त्यस गरीब मानिस देखि पर-पर बस्न चाहन्छन् । उसले जति नै बिन्ति गरोस् कसैले सहायता गर्दैन ।
- ⁸ बुद्धि प्राप्त गर्नेले आफ्नै जीवनलाई माया गर्छ । जसले आफ्नो समझ शक्ति बढाउँछ ऊ सधैं उन्नति गरिरहन्छ ।
- ⁹ एकजना झूटो गवाही दिनेलाई दण्ड दिइने छ । जसले झूटो बोल्छ त्यो ध्वंश हुनेछ ।

- 10 मूर्ख धनी हुनुहुँदैन यस्तै प्रकार एकजना नोकरले राजकुमारमाथि शासन गर्नु हुँदैन ।
- 11 ज्ञानी मानिस रिसाउनमा ढिलो हुन्छ अनि गल्ती गर्नेलाई क्षमा दिनु उसको यशको लागि राम्रो हुन्छ ।
- 12 राजाको क्रोध सिंहको गर्जन जस्तो हो, अनि उसको निगाह घाँसमा परेको शीतको थोपा जस्तो हो ।
- 13 मूर्ख छोरो बाबुको लागि विनाशको बाढी हो, अनि झगडालु पत्नी नित्य पानी चुहुने घर जस्तै हो ।
- 14 धन सम्पत्ति तथा घर आफ्नो आमा-बाबुबाट पाइन्छ, तर विवेकशील पत्नी चाहिँ परमपरभुबाट आउँछे ।
- 15 अलछीपनले गहिरो निद्रा लगाउँछ, अनि अलछी मानिस भोक भोकै रहन्छ ।
- 16 जसले कानून मानेर चल्छ उसको जीवन सुरक्षित हुन्छ, तर जसले आफूले के गर्यो त्यसको विषयमा वास्ता गर्दैन भने त्यो मर्नेछ ।
- 17 गरीब माथि दया गर्नु परमपरभुलाई सापट दिनु हो । अनि परमपरभुले उसलाई फिता तिर्नु हुनेछ ।
- 18 सुधिरने आशा अझै छ भने तिम्रो छोरालाई शिक्षा देऊ नत्र भने तिमिले उसको मृत्युको लागि सहयोग गरेका हुनेछौ ।
- 19 यदि कसैलाई सजिलै रीस उठ्छ भने, उसले त्यसको मूल्य चुकाउनु पर्छ । यदि तिमी उसलाई बचाउँछौ भने उसले त्यो गल्ती दोहर्याइरहन्छ ।
- 20 उपदेश सुन अनि अनुशासीत भई बस । यस प्रकार अन्त्यमा तिमी ज्ञानी हुनेछौ ।
- 21 मानिसले हृदयमा अनेकौँ कुराहरु गर्न भनी सोच्छ, त्यही हुन्छ जो परमेश्वरले चाहनु हुन्छ ।
- 22 विश्वासले मानिसलाई आनन्दायक बनाउँछ, यसकारण झूट हुनु भन्दा गरीब हुनु नै असल हो ।
- 23 परमपरभु प्रतिको डरले जीवन दिन्छ र व्याक्तिका आवश्यकताहरु पूरा हुन्छन अनि दुःखले उसलाई छुन सक्दैन ।
- 24 एकजना अलछेले उसको हात भाडा भित्र हाल्छ, तर उसले त्यसलाई उठाएर आफ्नो मुखमा पुर्याउँदैन ।
- 25 मूर्खलाई सजाय देऊ ताकि अनुभव नभएकाहरु विवेकशील होउन् ।
- 26 जसले आफ्नो बाबुलाई नराम्रो व्यवहार गर्छ, अनि आफ्नो आमालाई टाढा खेदछ ऊ लाजमर्दो कलंकित छोरा हो ।
- 27 हे मेरो छोरो, यदि तिमिले अनुशासनलाई ध्यान दिन छाड्यौ भने तिमी ज्ञानी वचनहरुबाट पनि टाढिन्छौ ।
- 28 झूटो गवाहीले न्यायको खिल्ली उडाउँछ । दुष्ट मानिसहरु द्वारा भनेका कुराहरुले अझ दुष्टता मात्र बढाउँछ ।
- 29 जसले आफैँलाई अरु भन्दा असल सम्झन्छ उसले सजाय भोग्नु पर्छ । त्यस्तो मूर्खहरुले कुटाई भेट्छन् ।

अध्याय 20

दाखरस उपहास गरिने बस्तु हो, निगार चाहिँ एउटा झगडा ल्याउने चीज हो । जो यसको प्रभावमा पर्छ ऊ ज्ञानी हुने छैन ।

- 2 राजाको क्रोध सिंहको गर्जन झैं हो, जसले उसलाई क्रोधित बनाउँछ आफ्नो जीवनलाई खतरामा पार्छ ।
- 3 झगडा गर्न अस्वीकार गर्ने मानिस आदरणीय हुनेछ तर मूर्ख मानिस त सदैव झगडाको लागि तत्पर रहन्छ ।
- 4 एउटा अलछे मानिसले शरद ऋतुमा खेत जोत्दैन, समयमा उसले अन्नहरु खोज्छ अनि त्यहाँ केही हुँदैन ।
- 5 मानिसहरुको हृदयमा रहेका कुराहरु गहिरो कुवाको पानी जस्तै हुन्, तर समझदार मानिसले त्यो तानेर निकाल्छ ।
- 6 धेरै मानिसहरुले भन्ने गर्छन तिनीहरु विश्वास योग्य मानिस छन्, तर विश्वासनीय मानिस कसले भेट्न सक्छ?
- 7 एकजना धर्मी मानिस सधैं ईमानदारी पूर्वक बास्छ र उसका नानीहरुलाई पाछि फायदा पुर्याउँछ ।
- 8 जब राजा उनका मानिसहरुको न्याय गर्नु बस्छन् उनले दुष्टतालाई आफ्नै आँखाले छानबिन गर्छन् ।
- 9 के कसैले म शुद्ध छु भनि दावी गर्न सक्छ? के कुनै मानिसले दावी गर्न सक्छ की ऊ आफ्नो पापबाट शुद्ध हुन सक्छ?
- 10 परमपरभुले त्यो तौल र नापहरुलाई घृणा गर्नुहुन्छ जुन बेठीक छन् ।
- 11 एउटा बालकलाई उसको चाल-चलनबाट पनि जान्नु सकिन्छ उसको व्यवहार असल छ की छैन ।
- 12 परमपरभुले देखे आँखा र सुन्ने कान दुबैलाई सृष्टि गर्नु भयो ।
- 13 यदि तिमी धेरै सुत्न मन पराउँछौ भने । तिमी गरीब हुने छौ । जागा रहो अनि तिमीसंग प्रशस्त खाने कुरा हुनेछ ।
- 14 राम्रो छैन! यो राम्रो छैन! भन्दै ग्राहकले किन्छ तर पछि उसले भाउ कसेकोमा आफैँलाई प्रशंसा गर्छ ।
- 15 सुन अनि धेरै लालमणिहरु छन्, तर ज्ञानीको भाषण, निखुर गहना हो ।
- 16 एउटा अपरिचित मानिसलाई उधारो दिन्छौ भने उसको कोट बन्धक लेऊ । निश्चित होऊ की उसले तिमीलाई ती विदेशीहरुको बन्धकको रूपमा केहि दिन्छ ।

- 17 छल गरि कमाएको अन्न खान मीठो लाग्छ, तर अन्तमा त्यसले मुखभरी ढुङ्गा चपाए जस्तो हुन्छ ।
- 18 कुनै योजना बनाउनु अघी राम्रो सल्लाह गर्नु । यदि युद्धमा जानु छ भने असल मार्गदर्शन लिनु ।
- 19 अर्काको गोप्यनीय कुराहरु भन्ने मानिसलाई भरोसा गर्न सकिँदैन । यसर्थ धेरै बोल्ने मानिसबाट जोगिएर बस ।
- 20 यदि कुनै मानिसले आफ्ना आमा-बाबुलाई सराफ्न भने उसको बत्ती राती अन्धकारको बीचमा निभ्ने छ ।
- 21 यदि तिमी सित भएको सम्पत्ति तिमीले छिटो छिटो र सजिलै हासिल गरेको भए यो अन्तमा आशिषपूर्ण हुनेछैन ।
- 22 यसो नभन, “म दुष्टको बदला लिनेछु ।” परमपरभुको निम्ति पर्ख अनि उहाँले तिम्रो रक्षा गर्नु हुनेछ ।
- 23 परमपरभुले गलत तौललाई घृणा गर्नु हुन्छ अनि झूटा तराजूहरु असल होइनन् ।
- 24 मानिसले चाल्ने प्रत्येक कदम नै परमपरभुले तोक्नु हुन्छ । तब मानिस कसरी जान्दछ कि उसको जीवनमा के परी आउँछ ।
- 25 परमपरभुलाई भाकल गर्न अघि नै सोचेर भाकल गर्नु, पछि पछुताउनु नपरोस कि “मैले यस्तो भाकल नगर्नु पर्ने रहेछ ।”
- 26 एकजना ज्ञानी राजाले दूष्टहरुलाई भूस निफाने झैँ गरी छुट्टायाउनछन् अनि तिनीहरुलाई सजाय दिन्छन् ।
- 27 एकजना मानिसको आत्मा परमपरभुको दियो हो जसले उसको आत्माको गहिराई देखाउछ ।
- 28 यदि राजा विश्वासी र सत्यवादी छन् भने, उसले शक्ति सुरक्षित राख्न सक्छन् । उसको विश्वासनीयताले उसको राज्य बलियो राख्ने छ ।
- 29 एकजना जवान मानिसको गौरव उसको बल हो, अनि एउटा बूढो मानिसको गौरव उसको फूलेको केश हो ।
- 30 कुटाइले चोट पुर्याउ र खराबी हटाउँछ अनि मुक्कारहरुले भित्रि जीवलाई सफा गर्छ ।

अध्याय 21

- 1 **र**ाजाको हृदय परमपरभुको हातमा हुन्छ, र त्यो खोलाको पानीझैँ जता पायो उतै उहाँले बगाइ दिनु हुन्छ ।
- 2 मानिसले आफ्नो नजरमा आफ्नो सम्पूर्ण व्यवहार सही देख्छ । तर परमपरभुले हृदयमा के छ त्यो जाँच गर्नुहुन्छ ।
- 3 बलिदानहरु भन्दा, मानिसहरुले सही अनि न्याय काम गर्नु परमपरभुको निम्ति अधिक महत्वपूर्ण हुन्छ ।
- 4 घमण्डी आँखा अनि गर्वले भरिएको मन पाप हो, र यिनीहरुले दुष्ट मानिसको दुष्टता चिनाउन प्रदीपको सलेदोको काम गर्छन् ।
- 5 लगनशीलको योजनाहरुले मानिसहरुलाई लाभ गराउँछ, र हतार गर्नाले निश्चय दरिद्रता ल्याउँछ ।
- 6 झूटो बोलेर कमाएको सम्पत्ति वाफ झैँ अस्थिर हुन्छ अनि त्यो घातक पासो बनिन्छ ।
- 7 दुष्ट मानिसहरुले गरेको नराम्रो कामले तिनीहरुलाई ध्वंश पार्छ । जुन संगत छ त्यो गर्नु यी मानिसहरु अस्वीकार गर्छन् ।
- 8 दुष्ट मानिसहरु सधैं अर्कालाई ठग्ने हुन्छन् तर असल मानिसहरु ईमान्दार र न्याय संगतका हुन्छन् ।
- 9 एउटी झगडालु पत्नी सित घर भित्र बस्नु भन्दा शान्ति सित घरको एककुनामा बस्नु शान्तिमय हुन्छ ।
- 10 दुष्ट मानिसहरु सधैं खराब काम गर्न खोज्छन् अनि तिनीहरुले वरिपरि भएका मानिसहरुलाई दया देखाउँदैन ।
- 11 दुष्ट मानिसहरुले सजाय पाउँदा सरल मानिसहरुले ज्ञान पाउँछन् । जब बुद्धिमानी मानिसहरुलाई अनुशासित बनाइन्छ तिनीहरु अझै ज्ञानी हुन्छन् ।
- 12 परमपरभुले दुष्ट मानिसहरुको घर माथि नजर राख्नु हुन्छ अनि दुष्ट मानिसहरुलाई ध्वंश पार्नु हुन्छ ।
- 13 यदि कुनै गरीब मानिसले पुकार्दा कसैले कान थुन्छ भने उसले पुकार्दा पनि कसैले सुन्दैन ।
- 14 गुप्तरूपले दिइएको उपहारले रीस शान्त पार्छ । लुकाएर दिएको घूसले अझै डरलाग्दो क्रोधलाई पनि शान्त पारिदिन्छ ।
- 15 न्यायले इमान्दार मानिसहरुलाई आनन्दित तुल्याउँछ, तर कुकर्मीहरुलाई यसले भयभित पार्छ ।
- 16 जो मानिस समझदारीको मार्गबाट बरालिन्छ ऊ अन्तमा मृत मानिसहरु सँग समाप्त हुन्छ ।
- 17 जसले सूख-भोगलाई परेम गर्छ ऊ दरिद्र बन्छ । जसले दाखरस अनि तेललाई परेम गर्छ ऊ धनी हुनु सक्दैन ।
- 18 एउटा दुष्ट मानिस एउटा धर्मी मानिसको निम्ति उद्धारक हुनेछ, अनि त्यसरीनै एउटा अविश्वासी मानिस इमान्दार मानिसको निम्ति हुनेछ ।
- 19 छिटो रिसाउने र झगडेलु स्वभाव भएकी पत्नी सित बस्नुभन्दा निर्जन मरुभूमिमा रहनु असल हुन्छ ।
- 20 बुद्धिमान मानिसले आफूलाई चाहिने चीजहरु संचय गरेर राख्छ भने, मूर्खले यो सबैलाई खाने र खर्च गर्नेछ ।
- 21 जो इमान्दार जीवन जीउछ र विश्वास देखाउँछ उसले असल जीवन, सम्पत्ति अनि आदर आर्जन गर्छ ।

- 22 एकजना ज्ञानी मानिसहरूले सशस्त्र सेनाहरूको शहर आक्रमण गरे अनि उनीहरूको सुरक्षित र भरपर्दो किल्लालाई ध्वंश गरि दिए । ज्ञानी मानिसलाई कुनै कुराको अपठेरो पर्दैन ।
- 23 जसले आफ्नो मुख र जिब्रोलाई नियन्त्रणमा राख्छ उसले आफैलाई कष्टबाट रक्षा गर्छ ।
- 24 जो मानिस जसले आफूलाई अरु मानिसहरू भन्दा श्रेष्ठ ठान्छ त्यो घमण्डी हो अनि उसलाई “खिल्ली उडाउनेवाला” नामद्वारा बोलाइन्छ, उसले अत्यन्त घमण्डकासाथ काम गर्छ ।
- 25 एउटा अल्छे मानिसको लालसाले उसलाई मार्छ, किनभने उसको हातहरूले काम गर्न अस्वीकार गर्छन् ।
- 26 लोभि मानिसले उसका सबै दिनहरू धेरै पाउँने इच्छा गर्दै बिताउँछ, तर धर्मी मानिसले उदारता पूर्वक दिन्छ ।
- 27 दुष्ट मानिसले चढाएको बलिदान त्यसै पनि परमेश्वरले घृणा गर्नु हुन्छ, त्यसमाथि पनि दष्ट अभिप्रायले चढाएको त झन घृणित हुन जान्छ ।
- 28 झूटो साक्षीहरूको नाश हुन्छ, तर एकजना मानिस जसले सवाधानी पूर्वक सुन्छ ऊ सधैंको निम्ति बोल्छ ।
- 29 एउटा दुष्ट मानिसले अविवेकी अनि साहसी कार्यहरू गर्छ तर एउटा इमान्दार मानिसले उसको कार्यहरूमा सोच विचार गर्छ ।
- 30 कुनै पनि यस्तो ज्ञान अथवा समझ शक्ति अथवा सल्लाह छैन जसले परमप्रभुलाई जित्न सक्छ ।
- 31 मानिसहरूले लडाईं जित्न हात-हतियार तथा घोडा तयार पार्न सक्छन्, तर तिनीहरूलाई विजय अथवा पराजय परमप्रभुले नै दिनु हुन्छ ।

अध्याय 22

धन सम्पत्तीको मालिक हुनु भन्दा सम्मान पाउनु असल हो । सम्मानित हुनु सुन चाँदी भन्दा उत्तम हो ।

- 2 सबै परमप्रभुका सृष्टि हुन यसर्थ कुन धनी कुन गरीब बराबरी हो ।
- 3 एउटा बुद्धिमान मानिसले कष्टलाई पहिले नै देखेर यसबाट अघि नै तर्किन्छ, तर अनुभव नभएका मानिसहरू सिधै ती कष्टहरूमा पर्छन् अनि दुःख पाउँछन् ।
- 4 नम्र बन अनि परमप्रभुलाई आदर गर, तब तिमीहरू बाच्नेछौ अनि धन र सम्मान पाउने छौ ।
- 5 दुष्ट मानिस नाना थरीका फंदामा पर्छ, तर आफ्नो आत्माको पर्वाह गर्ने मानिस यस्तो कष्ट देखि टाडो बस्छ ।
- 6 नानीहरूलाई सही जीवन निर्वाह गर्नु सानै बाट सिकाउनु पर्छ, तब त्यो नानी बढे पनि त्यही प्रकारले जीवन यापन गर्छ ।
- 7 धनी मानिसहरूले गरीब मानिसहरूलाई शासन गर्छन् अनि उधारो लिनेहरू उधारो दिनेहरूको कमारा बन्छन् ।
- 8 अन्याय रोप्ने मानिसले आफन्तको वाली काट्छ अनि उसको अत्याचारी शासनको अन्त हुन्छ ।
- 9 एकजना उदार योग्य मानिसले आशिष पाउँछ । उसले आशिष पाउँछ किनभने उसले आफ्नो भोजन गरीबलाई दिन्छ ।
- 10 यदि कुनै मानिसले अरूलाई खिसी गर्छ भने उसलाई त्यहाँबाट बल लगाएर निकाली देऊ । जब ऊ मानिस नै हट्छ झगडाहरू जान्छ र अनि लडाईं र अपमानहरू पनि सकिन्छ ।
- 11 एउटा मानिस जसले शुद्ध हृदयलाई प्रेम गर्छ, जसको बोलीवचन करुणामय हुन्छ, ऊ राजाको मित्र हुनेछ ।
- 12 परमप्रभुले सत्यता माथि पहरा दिनु हुन्छ, अनि अविश्वासी मानिसहरूले भनेका कुराहरूलाई विफल बनाउनु हुन्छ ।
- 13 अलछे मानिसले भन्छ, “सिंह बाहिर बसिरहेको छ,” अथवा “म गल्लीमा मारिनेछु ।”
- 14 व्यभिचारी पापको जाल हो यसर्थ परमप्रभु यस्तो जालमा फँस्नेसित अत्यन्तै क्रोधित हुनुहुन्छ ।
- 15 नानीको मनका मूर्खता रहेको हुन्छ । अनुशासनको डण्डाले यस मूर्खतालाई ऊबाट भगाइन्छ ।
- 16 आफ्नो धन बढाउनु जसले गरीबलाई ठग्न अनि धनी मानिसलाई उपहार चढाउँछ भने ती दुवै जना पछि दरिद्र हुन्छन् ।
- 17 राम्रोसंग ध्यान देऊ, म के भन्छु सुन । म तिमीहरूलाई त्यो ज्ञान शिकाउने छु, जुन ज्ञानी मानिसहरूले मलाई दिएका छन् । मैले त्यो शिक्षाहरूबाट सिक्ने ।
- 18 यदि तिमीले यी कुराहरू याद राख्यौ भने असल हुनेछ । यी वचनहरू भन्नु सक्थौ भने तिमीलाई सहायता हुनेछ ।
- 19 अब म तिमीलाई ती कुराहरू नै सिकाउनेछु र म चाहन्छु, कि तिमीले परमप्रभु माथि भरोसा गर ।
- 20 तिम्रो लागि मैले तीसओटा नीति-वचनहरू लेखेकोछु, यी सबै ज्ञान र उपदेशका वचनहरू हुन् ।
- 21 यी वचनहरूले सत्य र महत्वपूर्ण कुराहरू सिकाउँछ । तब तिमीलाई जसले पठाउनु भएको छ उहाँलाई सही जवाफ दिन सक्छौ ।
- 22 गरीबलाई शोषण नगर किनभने तिनीहरू गरीब छन्, अनि गरीबलाई अदालतमा न्यायबाट बञ्चित नगर

- 23 परमपरभुले तिनीहरूको मुद्दाको पक्ष लिनु हुन्छ, अनि उहाँले तिनीहरूको जीवन लिनु हुनेछ जसले उनीहरूलाई लुटछन र शोषण गर्छन् ।
- 24 झट्टै रिसाउने मानिससित मित्रता नजोड । सितिमिति रिसाउने मानिससित संगत नगर ।
- 25 नत्र भने तिमीले उसको बाटो जान्ने छौ र फन्दामा फँस्ने छौ ।
- 26 कहिल्यै कसैको जिम्मवारी लिने नहोऊ अर्काले लिएको ऋणको लागि जमानी नबस् ।
- 27 तिमीले त्यो ऋण चुक्ता गराउनु नसके निमीकहाँ भएको सबै गुमाउनु पर्नेछ । तिमीले आफ्नो ओढने ओछ्याउने सम्म गुमाउनु पर्नेछ ।
- 28 तिम्रो जमीन जसमा सिमाना तिम्रा पुर्खाहरूले कोरेका हुन, त्यो सिमाना कहिल्यै हल्लिन नदेऊ ।
- 29 यदि कोही मानिस आफ्नो काममा निपुण छ भने ऊ राजाको सेवा गर्ने योग्यको हुन्छ । उसले नचिनेका मानिसहरूको सेवा गर्दैन ।

अध्याय 23

यदि तिमी कुनै अधिकृतसित भोजनमा बसेको छौ भने याद राख तिमी कसको अधि छौ ।

- 2 तिमी धेरै खाने गथ्यौ भने पनि तिमीले आफूलाई नियन्त्रणमा राख्नु पर्छ ।
- 3 उसको स्वादिलो भोजनद्वारा परिक्षीत नहोउ किनभने उसको भोजन छलपूर्ण हुन्छ ।
- 4 धनी बन्न चेष्टा गर्दै आफैँलाई नथकाऊ । यदि तिमी बुद्धिमानी छौ भने तिमीले यस्तो गर्न बन्द गर ।
- 5 धन-सम्पत्ति हेर्दा-हेर्दा शेष भएर जान्छ । धन सम्पत्ति आफ्नो पंखेटा फैलाएर उडेर जाने चरा झैं आकाशमा जान्छ ।
- 6 एउटा कज्जूस मानिस सित भोजन नखाऊ । उसको घरमा पकाएको स्वादिलो भोजनको इच्छा नगर ।
- 7 त्यो यस्तो मानिस हो जो आफ्नो भोजनको मोल लगाई रहन्छ । तिमीलाई त भन्छ, “तिमी खाऊ, मस्त भई खाऊ,” तर त्यो उसको मनभित्रबाट भनेको होइन ।
- 8 तिमीले अलिकति खाएको पनि उकेलि दिने छौ अनि तिमीले उसलाई गरेका प्रशंसाहरू व्यर्थ भएर जान्छन् ।
- 9 मूर्खले तिम्रा ज्ञानी वचनहरूलाई घृणा गर्छ, मूर्खसित कुरा नगर ।
- 10 जमीनमा पुरानो सिमाना भए त्यसलाई सार्ने प्रयास नगर । टुहुरा-टुहुरीहरूको जमीन जबरजस्ती दखल नगर ।
- 11 किनभने परमपरभु ती अनाथहरूको शक्तिशाली संरक्षक हुनु हुन्छ जसले अनाथहरूको पक्षमा तिमीसित अदालतमा लडनु हुन्छ ।
- 12 तिमीहरूको विचारलाई अनुशासनमा लगाऊ अनि ज्ञानको शिक्षाहरूमा ध्यान देऊ ।
- 13 आवश्यकता अनुसार नानीलाई सधैं सजाय देऊ । सजाय दिदाँ त्यो मर्दैन ।
- 14 यदि तिमीले उसलाई सजाय दियो भने, तिमीले उसलाई चिहानबाट रक्षा गर्ने छौ ।
- 15 हे मेरो छोरो, तिमी बुद्धिमान् भयौ भने म खुशी हुनेछु ।
- 16 यदि तिमीले सही कुराहरू गरेको सुन्न पाए म हृदयबाट नै खुशी हुने थिँएँ ।
- 17 पापीहरूको ईर्ष्या नगर । तर सबै समयमा, परमपरभुलाई सम्मान गर ।
- 18 तब तिम्रो एउटा भविष्य हुन्छ, तिम्रो आशा कहिल्यै हराउने छैन ।
- 19 मेरो छोरो, सुन र ज्ञानी बन! सधैं सही बाटोमा हिडने कुरा ख्याल गर ।
- 20 धेरै भोजन गर्ने तथा दाखरस पिउँने मानिस सित मित्रता नराख ।
- 21 जुन मानिसले धेरै खान्छ अनि धेरै पिउँछ भने गरीब हुन्छ । उसको उडाइले उसलाई थोत्रो लुगा लगाउने बनाई दिन्छ ।
- 22 तिम्रा बाबु जसले तिमीलाई जीवन दिए उनको बचनहरू सुन । तिम्री आमा भनेर उनलाई हेला नगर ।
- 23 सत्यतालाई किन अनि यसलाई नबेच । ज्ञान, अनुशासन अनि समझ शक्तिलाई पनि किन ।
- 24 इमान्दार मानिसका बाबु अति सुखी मानिस हुन । यदि कुनै मानिसको बुद्धिमान नानी छ, भने त्यस नानीले घरमा खुशीयाली ल्याउँछ ।
- 25 यसर्थ तिम्रा आमा-बाबु तिमी सित खुशी भई बसुन् । तिम्री आमाले आनन्द पाउन ।
- 26 हे मेरो छोरो! म जे भन्दैछु अलिक ध्यान दिएर सुन । मैले भनेका कुराहरू स्वीकार गर ।
- 27 एउटी वेश्या एक गहिरो खाडल जस्तो हो एक व्यभिचारिणी स्त्री, एक साँधुरो इनार जस्तो हो ।
- 28 एउटा खराब आइमाई डाँकुले झैं बाटो दुकेर वस्छे अनि धेरै मानिसहरूलाई अविश्वासी बनाउँछे ।

- 29 कसको दयनीयता छ? कसको दुःख छ? को कष्टमा डुबेकोछ? को झगडा टंटामा फँसेकोछ? बिना कारण कसले चोट पाएको छ? कसको आँखा राता भएका छन्?
- 30 तिनीहरू ती हुन् जो रात दिन दाखरसको सेवनमा बिताउछन् अनि जो मिश्रित मद्य चाख्न भोजनहरूमा जान्छन्।
- 31 दाखरसद्वारा दाखको रातो रंगद्वारा यसको प्याला भित्रको चमकद्वारा सम्मोहित नहोऊ। यो बिना अवरोध घाँटीबाट तल स्वाट्टै जान्छ।
- 32 तर अन्तमा यसले सर्पले झैं डस्छ गोप्य विष भएको विषालु सर्पले झैं डस्छ गोप्य विष भएको विषालु सर्पले झैं डस्छ।
- 33 तिमीले विचित्र चीजहरू देखे छौ। भ्रान्त विचार, तिम्रो मनमा कूटने छन्।
- 34 तिमीलाई यस्तो लाग्नेछ महासमुद्रको माथिल्लो सतहमा सुतिरहेछौ, तिमी जहाज माथि सुतिरहेछौ।
- 35 तिमी भन्छौ तिनीहरूले मलाई हिकोए मैले अनुभव गरिँ, तिनीहरूले पिटे तर मलाई थाहा भएन। म कति बेला बूझ्छु? म जान्छु अनि अर्का मद्य पिउँछु।

अध्याय 24

दुष्ट मानिसहरूको डाह नगर। तिनीहरूको संगतको इच्छा नगर।

- 2 तिनीहरू आफ्नो हृदयमा नराम्रा योजनाहरू मात्र रक्छन्। तिनीहरू अरुलाई कसरी कष्ट दिने त्यस विषयमा मात्र वकिरहेका हुन्छन्।
- 3 एउटा घर ज्ञान द्वारा निर्माण गरिन्छ र समझशक्ति द्वारा यसलाई राम्रो स्याहार सुसार गरिन्छ।
- 4 अनि ज्ञानद्वारा यसको भण्डारकोठाहरू विरल बहुमूल्य अनि असल चीजहरूले भरिन्छन्।
- 5 एकजना बुद्धिमान मानिस, एउटा बलवान मानिस भन्दा असल हो। एकजना ज्ञानी मानिस महान शक्ति भएको मानिस भन्दा असल हो।
- 6 यसकारण तिमीले लडाई लडन। अधि सावधानी पूर्वक योजनाहरू बनाउनु पर्छ। यदि तिमी विजयी हुनु चाहन्छौ भने तिमीले धेरै सल्लाहकारहरूको सल्लाह लिनुपर्छ।
- 7 मूर्ख मानिसले ज्ञान के हो बुझ्न सक्दैन शहरको फटकमा बसेर कुनै महत्वपूर्ण विषयमा तर्क गरिरहेको समय मूर्ख मानिसले केही बोल्न सक्दैन।
- 8 दुष्ट षडयन्त्र सधैं गरिरहन्छौ भने, मानिसहरूले तिमीलाई जाल रच्ने भनि बोलाउँछन्।
- 9 मूर्ख मानिसले गर्न चाहेका कुरा पापपूर्ण मात्र हुन्छन्। मानिसहरूले यस्तालाई घृणा गर्छन् जसले अन्य मानिसहरू भन्दा आफूलाई माथिल्लो तहको सम्झन्छ।
- 10 यदि तिमीले आफैलाई संकटको समयमा कमजोर देखाउँछौ भने, तिमी साच्चै नै कमजोर हो।
- 11 यदि मानिसहरू कसैलाई मार्ने दाऊमा रहेको पाए तिमीले त्यस मानिसलाई बचाउने भरमग्दुर प्रयास गर्नु पर्छ।
- 12 यदि तिमीले भन्छौ “हेर, हामीहरूलाई यो कहिल्यै थाहा थिएन” के उहाँ जसले मानिसहरूको हृदयहरूलाई जाँच गर्नु हुन्छ यो सत्यतालाई जान्नु हुन्न र? उहाँ जसले मानिसहरूको आत्माहरूलाई पहारा दिनु हुन्छ यसको बारेमा जान्नु हुन्न र? अनि उहाँले प्रत्येक मानिसलाई उसको काम अनुसार दण्ड दिनुहुनेछ।
- 13 हे मेरो छोरो, मह उपभोग गर, यो असल हो, यो मुखमा अति नै गुलियो हुन्छ।
- 14 यसरी नै यो पनि तिमी जान कि त्यो तिम्रो आत्मा ज्ञानमा रमाउँछ। यदि तिमीले यो ज्ञान प्राप्त गर्यौ भने तिम्रो भविष्य हुनेछ, तिम्रो आशा कहिल्यै हराउने हुँदैन।
- 15 एकजना चोर झैं होऊ जसले धर्मी मानिसको घरमा छापा मार्छ अनि यसबाट चिजबिचहरू लुटेर लान्छ।
- 16 धर्मी मानिस सात पल्टसम्म लडे पनि ऊ फेरि उठ्छ। तर दुष्ट मानिसहरूलाई दुःख कष्टले लडाउँछ।
- 17 शत्रु हार्दा पनि खुशी नहोउ। शत्रुले ठोक्कर पाउँदा तिमी खुशी नबन।
- 18 यदि तिमीले यसो ग्रयो भने परमप्रभुले चाल पाउनु हुनेछ अनि उहाँ तिमी सित निरास हुनु हुनेछ र यस्तो हुन सक्छ कि तिम्रो शत्रुलाई नै उहाँले सहायत गर्नु हुन्छ होला।
- 19 दुष्ट मानिसहरूको कारणले गर्दा क्रोधित नबन; दुष्टहरूको डाहा नगर,
- 20 किनभने दुष्ट मानिसहरूको भविष्य छैन, तिनीहरू एउटा बत्ती झैं निभ्नेछन्।
- 21 हे! मेरो छोरा, परमप्रभुको अनि राजाको डर मान् अनि विद्रोहीहरूसँग कहिले सम्मिलित नहोऊ।
- 22 किनभने त्यस्ता मानिसहरू एकसी नासिनेछन्। अनि तिमीलाई थाहा हुँदैन कि कस्तो खालको कष्ट परमेश्वर र राजाले तिनीहरूमाथि ल्याउने छन्।

- 23 यी ज्ञानी मानिसहरूका वचनहरू हुनः न्याय गर्दा पक्षपात गर्नु अनुचित हुन्छ ।
- 24 एकजना न्यायधीस जसले अपराधीलाई निर्दोष भनी फैसला गर्छ भने राष्ट्रहरू द्वारा ऊ श्रापित हुनेछ अरु राष्ट्रहरू द्वारा ऊ निन्दित हुनेछ ।
- 25 तर जसले अपराधीलाई सजाय दिन्छ ऊ जनप्रिय हुनेछ र ऊ एकदमै धन्य हुनेछ ।
- 26 निष्पक्ष वाक्य यस्तो चीज हो जसले मानिसहरूलाई आनन्दित तुल्याउँछ । यो ओठमा लिएको चुम्बन झैं हो ।
- 27 पहिले बाहिरी काम गर । खेतको काममा आफूलाई स्थापित गर अनि त्यस पछि तिम्रो घर बनाऊ ।
- 28 तिम्रो छिमेकीको विरुद्ध कुनै न्यायिक कारण बिना गवाहीहरू नदेऊ झूटो नबोल ।
- 29 यसो नभन, “उसले मलाई जसो गर्‍यो म उसलाई त्यस्तै गर्नेछु! उसको कार्य अनुसार म उसको बदला लिने छु ।”
- 30 म एकजना अल्छे मानिसको भूमि भएर हिडदै आएँ । म एउटा विवेकहीन मानिसको दाखबारी भएर हिँडे ।
- 31 त्यो भूमि काडाको झाडीले छोपेको छ, जता ततै बेकामको झार-पात उमरेको छ । अनि ढुङ्गाको पर्खाल भत्केको छ ।
- 32 मैले यसलाई राम्ररी हेरेँ, अनि यसको बारेमा विचार गरे, मैले बुझें अनि एउटा पाठ सिकें ।
- 33 एक छिनको सुताईले अनि एक छिनको आरामले ।
- 34 दरिद्रता अनि अभाव तिमी माथि सशस्त्र मानिस झैं भएर आउनेछ जसलाई तिमीले हराउन असक्षम हुन्छौ ।

अध्याय 25

- स**ुलेमानका यी हितोपदेशहरू यहूदाका राजा हिजकियाका नोकरहरूबाट उतारेका हुन् ।
- 2 परमेश्वरको महिमा चीजहरू लुकाउनु हो अनि राजाको महिमा चीजहरूको जाँच गर्नु हो ।
 - 3 जसरी स्वर्ग हामी माथि छ र जमीन हामीबाट मुनि त्यसरी नै राजाको मन पनि रहस्य मय हुन्छ हामी बुझ्नै सक्तौनौं ।
 - 4 यदि चाँदीबाट अशुद्धतालाई निकालिइयो भने शिल्पी सुनारले त्यसबाट सुन्दर गहना बनाउनु सक्छन् ।
 - 5 यस्तै प्रकारले, यदि दुष्ट अनि बेइमान उपदेशकहरूलाई राजाको उपस्थितिबाट हटाइन्छ भने, उसको शासन धर्मिकताद्वारा सुरक्षित हुनेछ ।
 - 6 राजाको अधि घमण्ड नगर, मुख्य मानिसहरूको महत्वपूर्ण स्थान नओगट ।
 - 7 एकजना राजकुमारको सामुनेमा अपमानित हुनु भन्दा राजाले तिमीलाई “यहाँ आइज” भनेको असल हो ।
 - 8 न्यायकर्तालाई तिमीले देखेको कुरा तत्कालै नभनी हाल । यदि तिमी त्यसो गर्दा अर्को मानिसले तिम्रो कुरोलाई असत्य प्रमाण गरिदिए तिमी अप्ठेरोमा पर्नेछौ ।
 - 9 तिम्रो कसै सित दुई मत भए आपसमा नै मिलाई हाल अनि साथीको रहस्यको कुरा कसैलाई नभन ।
 - 10 यदि तिमीले अर्काको रहस्य खोलिदियो भने तिमी आफैं लाजमा पर्नेछौ र तिमी माथि लागेको बदनामी तिमीबाट कहिल्यै मेटिने छैन ।
 - 11 सही चिज सही समयमा भन्नु एउटा सुनको स्याउ चाँदीको घेरामा जोडेको जस्तै हो ।
 - 12 एकजना झट्ट बुझ्ने मानिसको निम्ति ज्ञानी मानिसको हप्काई एउटा शुद्ध सुनको ओँठी अथवा सब भन्दा राम्रो सुनबाट बनेको अन्यकुनै गहनाहरू जस्तो मूल्यवान हुन्छन् ।
 - 13 एक विश्वसनीय दूत संवाद पठाउने मानिसको निम्ति बाली भित्रयाउने समयको गरमदिनको शीतल पानी जस्तै हो उसले उसको मालिकको आत्मालाई पुनः ताजगी गराउँछ ।
 - 14 कसैले उपहार चढाउँछु भनी प्रतिज्ञा गर्छ तर चढाउँदैन भने त्यो बादल अनि बतास जस्तै हो ।
 - 15 धैर्यपूर्ण कुराले राजालाई शान्त गराउँछ नम्र बोली अत्यन्त शक्तिशाली हुन्छ ।
 - 16 मह खानु स्वस्थको लागि असल हो तर यही धेरै खाए मानिस विमारी हुन्छ ।
 - 17 त्यसरी नै, आफ्नो छिमेकीको घरमा घरी-घरी नजानु नत्र उसले तिमीलाई घृणा गर्न थाल्छ ।
 - 18 जसले उसको छिमेकीको विरुद्ध झूटा साक्षी दिन्छ ऊ एउटा लाट्टी तरवार अथवा एउटा तीखो काडझैं खतरा हुन्छ ।
 - 19 झूटो बोल्ने मानिस माथि कहिल्यै भर नपर्नु, त्यो मानिस कष्टदायी दाँत तथा लङ्गडे खुट्टा जस्तै हो । र आवश्यकताको समयमा धोका दिन सक्छ ।
 - 20 शोकाकुल मानिसको अधि खुशीयालीको गीत गाउनु जाडो लागेको समयमा कसैको शरीरको लुगा उतारि दिनु जस्तै हो । यो सोडामा सिका मिलाउनु जस्तो हो ।
 - 21 तिम्रो शत्रु पनि भोकाएको भए उसलाई भोजन देऊ र तिर्खाएको भए पानी देऊ ।

- 22 यदि तिमीले यसो गर्यौ भने त्यो मानिस लाजमा पर्नेछ । यो उसको टाउको माथि बल्दै गरेका कोइलाहरू राख्नु बराबर हो अनि परमपरभुले तिम्रो क्षतिपूर्ति गर्नु हुनेछ ।
- 23 उत्तरबाट वहने हावाले पानी बर्षाउछ अनि त्यसरी नै निन्दाको क्रोध जगाउँछ ।
- 24 झगडालु स्वभाव भएकी पत्नीसित घरमा वास गर्नु भन्दा छाना माथि बस्नु असल हो ।
- 25 टाढा ठाउँ बाट आएको शुभ समाचारहरू त्यत्तिकै शीतल हुन्छ जति गर्मीको दिनमा प्यास र थकित भएर पिएको पानी शीतल हुन्छ ।
- 26 यदि असल मानिस दुर्बल हुन्छ र दुष्ट मानिसलाई पछ्याउँछ भने यो शुद्ध पानीमा फोहर मिसिनु जस्तै हो ।
- 27 मह पनि धेरै खाए तितो हुन्छ, त्यसरी नै धेरै मान नखोज ।
- 28 आफैँले आफैँलाई नियन्त्रणमा राख्न नसक्ने मानिस भत्केको पर्खाल भएको शहर बराबर हो । ज

अध्याय 26

ग्रीष्म ऋतुमा हिउँ बर्षनु राम्रो होइन, बाली काट्ने समयमा पानी बर्षनु ठीक होइन अनि त्यसरी नै मूर्खलाई सम्मान गर्नु अनुचित हो ।

- 2 तिमीले कसैको हानी नगरी उसले तिमीलाई सराफ्न भने उसको त्यो श्राप तिमी माथिबाट कुनै चंचल चरा उडेर गए जस्तै हो ।
- 3 जसरी घोडा चाबुकले काबुमा आउँछ, खच्चर लगामले आउँछ, त्यसरीनै एकजना मूर्ख डण्डाले काबुमा आउँछ ।
- 4 मूर्खलाई त्यसको मूर्खता अनुसारको उत्तर नदेऊ, नत्रभने तिमी पनि मूर्ख हुनेछौ ।
- 5 एउटा मूर्खलाई उसको मूर्खतापूर्ण उत्तर देऊ तर पनि उसले आफैँलाई ज्ञानी सम्झिन्छ ।
- 6 मूर्खलाई दूत बनाई पठाउनु, आफ्नो घुँडामा बन्चरोले हान्नु अथवा जानी-जानी विपद ल्याउनु जस्तो हुन्छ ।
- 7 मूर्खको मुखमा एउटा हितोपदेश हुनु लङ्गडो मानिसका झुण्डिएका लुला गोडा जस्तै हो ।
- 8 मूर्खलाई सम्मान गर्नु त्यति नै खराब हो जति एउटा घुर्येतरोमा ढुङ्गा बाँध्नु हो ।
- 9 मूर्खले केही हितोपदेश कुरा गर्न चाहानु, मातेर चुर भएको मानिसले हातमा बिजेको काँडा निकाल्नु खोज्नु जस्तै हो ।
- 10 कुनै मूर्खलाई अथवा नचिनेको मानिसलाई काम अहाराउनु विपद मोल्नु हो । तिमीलाई थाहा हुँदैन कता नोकसान हुन्छ ।
- 11 कुकुरले केही खाएर बिमार भयो भने त्यसले उल्टी गर्छ औ केही समय पछि त्यही उल्टी खान्छ । मूर्ख मानिस पनि त्यस्तै हो औ त्यसले पनि एउटै काम घरी-घरी गरिरहन्छ ।
- 12 यदि कोही मानिस ज्ञानी होइन तर आफैँलाई ज्ञानी मान्छ भने त्यो जतिको मूर्ख अर्को हुँदैन । ज
- 13 अल्छेले भन्छ, “सडकमा सिंह बसेकोछ, यसकारण म घरबाट निस्कन सकिन्नँ ।”
- 14 अल्छे मानिस कही जाँदैन, ढोका आफ्नो कब्जामा अल्झेर यता उति भइरहेको झैं, अल्छे आफ्नो ओछ्यानमा यता उति पल्टि रहन्छ ।
- 15 अल्छे मानिसलाई यति अल्छी लाग्छ कि उसलाई आफ्नो थालबाट गाँस उठाउनु पनि गाह्रो पर्छ ।
- 16 एउटा अल्छेले आफैँलाई बुद्धिमान सम्झन्छ । उसले आफैँलाई विवेकपूर्ण जवाफ दिने ती सात जाना बुद्धिमान मानिसहरू भन्दा पनि ज्ञानी सम्झन्छ ।
- 17 दुईजना मानिसहरूको विवादमा पक्ष लिनु त्यति नै विपद जनक हो जति गल्लीमा कुकुरको कान तानेर हिड्नु ।
- 18 छिमेकीलाई धोका दिनु अनि त्यस पछि त्यो मैले दिल्लगी गरेको” भनेर भन्ने मानिस एकजना पागल मानिस जसले प्राणनाशक काँडहरू हान्छ ।

19

- 20 जसरी दाउराविना आगो बल्दैन त्यसरी नै बदनाम गराउनेलाई हटाइन्छ भने झगडा आफैँ अन्त हुनेछ ।
- 21 जस्तो कोइलाले अंगारलाई अनि दाउराले ज्वालालाई चम्काउँछ त्यस्तै झगडालु मानिसले झगडा चम्काउँछ ।
- 22 बदनाम गराउने शब्दहरू त्यत्तिकै स्वादिष्ट हुन्छन् जतिको मानिसहरूको पेटमा जाने भोजन हुन्छ ।
- 23 माटोको भाँडोमा चाँदीको जलप लगाएझैं दुष्ट जाली मानिसको ओठमा चिप्लो कुरा हुन्छ ।
- 24 द्वेषपूर्ण मानिसले उसका मिठा कुराहरूले आफ्नो दोषलाई ढाक्छ तर उसले दोषलाई आफ्नो हृदयमा पालेको हुन्छ ।
- 25 उसको मिठो कुरामा विश्वास नगर, किनभने उस भित्र सातओटा धिनलाग्दो विचारहरू जागिरहेको हुन्छन् ।
- 26 उसले उसको द्वेष छलहरूद्वारा लुकाउन सकेतापनी उसको दुष्टता सबैको सामुन्ने प्रकट हुन्छ ।

27 अर्कालाई जाक्नु खाडल खन्ने मानिस आफैं त्यही खाडलमा पर्छ । अरुलाई ढुङ्गा पल्टाउने मानिस आफैं ढुङ्गले चेपिएर मर्छ ।

28 जुन मानिसले झूटो बोल्छ, त्यसले आफूले हानि पुर्याएको मनिसहरूलाई नै घिनाउँछ, अनि एउटा मानिस जसले चाप्लुसी गर्छ उसले आफैँलाई हानी गर्छ ।

अध्याय 27

तिमीलाई ज्ञान छैन भोली के हुने हो, यसर्थ भविष्यमा हुने कुरा लिएर शेखी नगर ।

2 आफ्नो प्रशंसा अरुले गरोस्, आफैँले होइन ।

3 ढुङ्गा गहरौं हुन्छ, बलुवा ओसारु अष्टेरो पर्छ तर क्रोधित मूर्खले गराएको कष्ट सहनु त्यो भन्दा अझ गहरो हुन्छ ।

4 रिस निर्दयी हुन्छ अनि क्रोध एउटा बाढी झैं हुन्छ, तर डाहको सामुने को खडा हुन सक्छ?

5 लुकेको माया भन्दा खुल्ला आलोचना राम्रो ।

6 साथीले तिमीलाई कुनै बेला कडा शब्द भन्दा उसको उद्देश्य नराम्रो होइन । तर शुत्रको चुम्बनहरू झूटा हुन्छन् । उसले तिमीलाई दया नै देखाओस्, तर उसको हृदयमा तिमीप्रति शत्रुताले नै बास गरेको हुन्छ ।

7 अघाएको बेला मह पनि मीठो हुँदैन, तर भोकाएको मानिसको लागि सबै तीतो चीज पनि मीठो हुन्छ ।

8 आफ्नो घर छाडे पछि गुँडबाट निस्केको चरा जस्तै भौतारिन्छ ।

9 अत्तर तथा सुगन्धित वस्तुहरूले मनमा आनन्द ल्याउँछ । अनि एकजना मानिसको साथीको आनन्ददायता हृदय देखि दिएको सल्लाहबाट आउँछ ।

10 आफ्नो साथी अनि बाबुको साथीलाई कहिल्यै नभूलु । आपद आइलागेको समयमा भाइ भनी टाडो सहायता माग्न नजानु कारण टाडाको भाइ भन्दा छिमेकी नै उपयोगी हुन्छ ।

11 हे मेरो छोरो! तिमी बुद्धिमान् भएर मेरो मन खुशी पारिदेऊ ताकि, जसले मलाई घृणागर्छ त्यसलाई म जवाफ दिन सकुँ ।

12 बुद्धिमानी मानिस आपत आईलाग्ने चाल पाए, सुरक्षाको निम्ति शरण लिन्छ तर अज्ञानीमानिस शिरहरू सीधा पारेर यसै आपततिर जान्छ अनि दुःख पाउँछ ।

13 एउटा अपरिचित मानिसलाई उधारो दिन्छौं भने उसको कोट बन्धक लेऊ । निश्चित होऊ की उसले तिमीलाई ती विदेशीहरूको बन्धकको रूपमा केहि दिन्छ ।

14 प्रभात स्वागतको लागि जसले छिमेकीको निन्दरा बिच्काउन जान्छ उसले श्राप पाउँछ ।

15 एउटा कचकचे, झगडालु, पत्नी वर्षाको दिनमा पानी चुहने छाना जस्ती हो ।

16 उसलाई रोक्न कोशीष गर्नु हावा चल्नुबाट रोक्न प्रयास गर्नु जस्तै अथवा हातहरूले तेल समात्न प्रयास गर्नु जस्तै व्यर्थ हो ।

17 जसरी फलामको सानो टुक्राले फलाम कै छुरी तथा हतियारहरू उध्याइन्छ त्यसरी नै मानिसहरूले पनि एक-आर्काबाट ज्ञान सिक्छन् ।

18 जसले अज्जीरको रूख रेखदेख गर्छ उसले त्यसको फल खानु पाउँछ, त्यसरी नै जसले मालिकको खुब सेवा गर्छ उसले पुरस्कार पाउँछ ।

19 जब मानिसले पानीमा हेर्छ उसले त्यहाँ आफ्नो अनुहारको प्रतिबिम्ब देख्छ, त्यसरी नै एकजना मानिसको हृदय कस्तो छ उसको व्यवहारबाट चाल पाइन्छ ।

20 जसरी चिहान कहिल्यै भरिदैन, मानिसको आँखा पनि कहिल्यै तृप्त हुँदैन ।

21 सुन र चाँदी आगोद्वारा जाचिन्छ, त्यसरी नै एकजना मानिसलाई उसको यशबाट जाँचिन्छ ।

22 मूर्खलाई जाँतोमा पिँधेर धूलो पिठो बनाई सक्दा पनि उसको मूर्खताले उसलाई छोडदैन ।

23 तिमी निश्चित हौ की तिम्रो भेडाहरूको अवस्था तिमी जान्दछौ अनि तिम्रो बथानहरूलाई राम्रो ध्यान देऊ ।

24 सम्पत्ति कसै सित पनि स्थायी भई बस्दैन । राजमुकुट पनि एउटा वंशको टाउकोमा बसिरहँदैन ।

25 जब घाँस काटिन्छ र नयाँ पलाउँछ र पहाडको डाँडा-काडाँमा पराला जम्मा गरिन्छ, तब थुमाहरूबाट तिम्रो लुगाफाटा प्राप्त हुनेछ, भेडाहरूबाट खेत किन्न सक्ने छौ बाख्राको दूध तिम्रो घर परिवारको लागि र तिम्रो नोकर्नीहरूको भरण

अध्याय 28

दुष्टको मनमा सधैं डर हुन्छ र कसैले नलखेटे पनि ऊ भागिहिँडछ । तर धर्मी मानिस सिंह झैं आँटिलो हुन्छ ।

2 जब देशमा राजद्रोह हुन्छ अनगन्ती शासकहरू बलपूर्वक उठ्छन् । तर जब शासक ज्ञानी अनि समझदार हुन्छ उसले सबै कुरालाई व्यवस्थित बनाएर राख्छ ।

3 एकजना गरीब मानिस जसले अर्को गरीबमाथि अत्याचार गर्छ । ऊ एउटा मुसलधारे वर्षा जस्तै हो उसले अन्न बालि को विनाश गर्छ ।

4 जसले व्यवस्थाको विधान त्यागि दिन्छ उसले दुष्टको प्रशंसा गर्छ तर जसले व्यवस्थाको पालन गर्छ । उसले तिनीहरूको विरोध गर्छ ।

5 दुष्ट मानिसले न्याय के हो बुझ्दैन, तर जुन मानिसले परमप्रभुलाई खोज्छ उसले बुझ्नेको हुन्छ ।

6 इमान्दार भई गरीब हुनु राम्रो हो, धनी भई दुष्ट हुनु राम्रो होइन ।

7 जसले व्यवस्थाको पालन गर्छ ऊ विवेकी छोरा हो, तर जसले बेकारका घिचुवाहरूलाई साथी बनाउँछ, त्यसले केवल आफ्नो बाबुलाई लज्जित बनाउँछ ।

8 जसले अधिक ब्याज असुल गरी सम्पत्ति कमाउँछ तर त्यो सम्पत्ति उसले आफ्नो निम्ति होइन, तर कुनै गरीब मानिसको निम्ति सम्पत्ति जम्मा गर्छ ।

9 यदि कसैले परमप्रभुको अनुशासन ग्रहण गर्न अस्वीकार गर्छ परमेश्वरले पनि उसको प्रार्थना सुन्न अस्वीकार गर्नु हुन्छ ।

10 धर्मी मानिसहरूलाई पथभ्रष्ट बनाउन खोज्ने मानिस आफ्नै पासोमा पर्छ तर निर्दोष मानिसहरूले असल कुराहरू आर्जन गर्छन् ।

11 धनी मानिस आफ्नो नजरमा बुद्धिमान हुन सक्छ, तर ज्ञानी गरीब मानिसले उसलाई चिनिहाल्छ ।

12 जब सज्जन मानिसहरूले जित्छन्, विजय हुन्छ र सबै खुशी हुन्छन्, तर जब दुष्ट मानिसहरूको हातहरूमा शक्ति जान्छ मानिसहरू आफैं लुक्छन् ।

13 जसले आफ्नो पापहरू लुकाउँछ उसको कहिल्यै उन्नति हुदैन, तर जसले आफ्नो पापहरू स्वीकार गर्छ र यसलाई त्यागी दिन्छ उसले कृपा प्राप्त गर्छ ।

14 त्यो मानिस धन्य हो जो परमप्रभु सित डराउँछ, तर जसले आफ्नो हृदय कठोर पार्छ त्यो संकष्टमा पर्छ ।

15 एउटा दुष्ट शासक जसले गरीब राज्य माथि शासन गर्छ ऊ एकजना गर्जने सिंह जस्तो हो अथवा आक्रमक भालू जस्तो हो ।

16 जब एउटा शासकको विवेक हुदैन त्यहाँ धेरै अत्याचार हुन्छ, तर जसले भ्रष्टचारको उपायबाट कमाएको धनलाई घृणा गर्छ उसले लामो शासन गर्नेछ ।

17 मानिसलाई हत्या गर्ने मानिसले शान्ति पाउँदैन । त्यसलाई सहायता नगर ।

18 यदि कुनै मानिस सही जीवन जीई रहेको छ भने सुरक्षित रहन्छ, तर जो इमान्दारी पूर्वक जीवन जिउदैन उसको अचानक पतन हुन्छ ।

19 एकजना मानिस जसले आफ्नो जमीनमा काम गर्छ उसँग खाने कुरा प्रशस्त हुन्छ, तर जसले आफ्नो समय संसारको कल्पनामा विताउँछ, ऊ सधैं गरीब नै रहन्छ ।

20 एकजना विश्वासनीय मानिसले धेरै आशिष पाउँछ, तर चाडै धनी हुन खोज्ने मानिस दण्डित हुनेछ ।

21 न्यायधीश पक्षपाती हुनु हुदैन तर मानिसहरूले एउटा सानो रोटिको टुक्राको निम्ति पनि कुकर्म गर्छन् ।

22 एकजना लोभि मानिस चाँडै नै धनी हुन खोज्छ, उसले यो बुझ्न सक्दैन कि उसको लोभले उसलाई गरीबीको झन झनै नजिक तानिरहेको हुन्छ ।

23 चिप्लो घस्ने मानिस भन्दा सुधार गर्नेको लागि हप्काउने मानिस अन्तमा लोकप्रिय हुन्छ ।

24 एकजना मानिस जसले उसको आफ्नै आमा-बाबुको धन चोर्छ अनि “मैले कुनै गलत गरिनँ” भन्छ भने त्यो मानिस विनाशकारी वर्षा जत्तिकै खराब हो ।

- 25 एकजना लोभि मानिसले झगडा उठाउँछ, तर जुन मानिसको परमपरभुमाथि भरोसा छ उसले त उन्नति गर्छ ।
- 26 जो आफ्नै विचारमा भरोसा राख्छ एकजना मूर्ख हो । तर जो ज्ञानको बाटोमा हिँड्छ ऊ सुरक्षित रहन्छ ।
- 27 जसले गरीबहरूलाई दान गरी बस्छ उसलाई अभावले कहिल्यै स्पर्श गर्दैन । तर जो गरीबलाई यादै गर्दैन उसले श्राप पाउँछ ।
- 28 जब कुनै दुष्टले शक्ति हासिल गर्छ, तब मानिसहरू लुक्छन् तर जब दुष्टको विनाश हुन थाल्छ धर्मीहरू सत्तामा आउने छन् ।

अध्याय 29

यदि एकजना मानिस जसलाई प्रायः हप्काइन्छ तर ऊ अट्टेरी गर्छ भने उसको एक्कासी विनाश हुनेछ उसको लागि आशा हुँदैन ।

- 2 जब धर्मी मानिसहरू सत्तामा आउँछन् राज्य खुशी बन्छन् तर जब दुष्ट मानिस शासक बन्छ तब सबै मानिसहरू दुःखीत हुन्छन् ।
- 3 यदि कुनै मानिसले ज्ञानलाई प्रेम गर्छ भने, उसको बाबु खुशी हुन्छन्, तर वेश्याहरूको साथीले आफ्नो सम्पत्ति बरबाद गर्छ ।
- 4 एकजना राजाले आफ्नो राज्यलाई न्याय द्वारा बलियो राख्छ, तर घूस लिने मानिसले यसलाई सर्वनाश पार्छ ।
- 5 जसले आफ्नो मित्र सित तेल घस्छ भने उसले आफ्नै खुट्टामा जाल फिजाउँछ ।
- 6 पापीजनहरू स्वयं आफ्नो जालमा फस्छन् तर धर्मी जनहरू गीत गाउँछन् अनि खुशी रहन्छन् ।
- 7 धर्मी मानिसहरूले बुझ्छन् कि गरीबले न्याय पाउँनुपर्छ । तर दुष्ट मानिसले गरीबको विषयमा चिन्ता नै गर्दैन ।
- 8 जसले आफैँलाई अरु भन्दा असल हुँ भन्ने सोच्छ त्यसले सारा शहर नै अस्त-व्यस्त पारिदिन्छ । तर बुद्धिमान मानिसहरूले जलि रहेको क्रोडालाई शान्त बनाउँछन् ।
- 9 बुद्धिमान मानिस जब मूर्खसित झगडा गर्छ तब मूर्खले तर्क गर्छ र मूर्खतापूर्वक बोल्छ त्यो बहसको कहिल्यै समाधान हुने छैन ।
- 10 हत्यागर्ने मानिसले ईमानदारी मानिसलाई घृणा गर्छ, र उसलाई मार्न चाहन्छ ।
- 11 मूर्ख मानिसले आफ्नो रिस थाम्दैन । तर बुद्धिमान मानिसले आफ्नो रिसलाई नियन्त्रणमा राख्छ ।
- 12 यदि एकजना शासकले झूटो कुरामा ध्यान दियो भने उसका सबै सेवकहरू भ्रष्ट हुन्छन् ।
- 13 गरीब मानिस र अत्याचारीले महसूस गर्ने पछि कि ती दुबै बराबर हुन कारण दुबैलाई परमपरभुले नै सृष्टि गर्नुभएको हो ।
- 14 यदि कुनै राजाले गरीबहरूलाई न्यायपूर्वक हेरचाह गर्छ भने, उनको शासन दीर्घकाल सुरक्षित रहनेछ ।
- 15 दण्ड अनि शिक्षाहरूले ज्ञानतिर डोर्याउँछ, तर एकजना छाडा छोडिएको छोरा आमाको लाज बन्छ ।
- 16 खराब मानिसले राष्ट्रलाई शासन गर्छन् भने पाप र अपराध बढ्दो हुनेछ तर आखिरमा धर्मीले दुष्टहरूको पतन देख्नेछन् र त्यस पछि तिनीहरूले विजय प्राप्त गर्नेछन् ।
- 17 तिम्रो छोरालाई शिक्षा देऊ अनि उसले तिमीमा शान्ति ल्याउँछ; उसले तिम्रो आत्मामा खुशी ल्याउनेछ ।
- 18 जब दर्शन-प्रकाश हुँदैन मानिसहरू मनमानि गर्छन् जो न्यायोचित भइरहन्छ उसले आशिष पाउँछ ।
- 19 कुराले मात्र नोकरलाई सुधार्न सकिँदैन, कुरा बुझिहाले पनि उसले त्यसलाई स्वीकार्दैन ।
- 20 नसोची बोल्ने कुनै मानिसलाई तिमी चिन्दछौ? त्यस्तो मानिस भन्दा मूर्खको धेरै आशा गर्न सकिन्छ ।
- 21 यदि तिमीले आफ्नो दासले जो माग्छ सो सधैं दिने गर्छौ भने एकदिन यस्तो हुन्छ त्यो तिम्रो दास भएर रहँदैन ।
- 22 क्रोधी मानिसले धेरै विवाद उठाउछ अनि क्रोध धेरै हुने मानिस धेरै पापहरूको अपराधी हुन्छ ।
- 23 मानिसलाई अहंकारले होच्याउँछ, तर नम्र आत्मा भएको मानिसले सम्मान पाउँछ ।
- 24 चोरको साथी ऊ आफ्नै शत्रु हो, जब उसले शपथ खानु पर्छ तब ऊ साक्षी बस्न धेरै डराउँछ ।
- 25 अरु मानिसहरूसँगको डर एउटा पासो झैं हो, यदि तिमीले परमपरभुमाथि भरोसा गर्छौ भने, तिमी सुरक्षित रहनेछौ ।
- 26 धेरै मानिसहरूले न्याय पाउनको लागि शासकलाई हेर्न खोज्छन्, तर मानिसको इन्साफ परमपरभुबाट मात्र आउँछ ।
- 27 धर्मी मानिसहरूले बेईमानहरूलाई घृणा गर्छन्, फेरि बेईमान मानिसहरूले ईमानदार मानिसलाई घृणा गर्छन् ।

अध्याय 30

यी हितोपदेशहरू आगूरले भनेका हुन् । आगूर याकेका छोरा थिए । यी हितोपदेशहरू इथीएल अनि यूकाललाई भनिएका हुन्,

- 2 अरू कुनै मानिस भन्दा म धेरै अनभिज्ञ छु, जसरी बुझ्नु पर्छ त्यसरी बुझ्न म असक्षम छु ।
- 3 मैले ज्ञान के चीज हो जानिँनँ, न त मैले परमेश्वरको विषयमा नै जान्न पाउँ ।
- 4 स्वर्ग गएको छु र फेरि फर्केर आएको छु? कसले आफ्नो खोक्रो हातमा हावा जम्मा गरेको छ? कसले पानीलाई आफ्नो खाटोमा पोको पारेको छ? कसले पृथ्वीको सीमानाहरू स्थानपना गरेको छ? उनको नाम के हो उनको छोराको नाम के हो?
- 5 परमेश्वरको प्रत्येक वचन दोष रहित हुन्छ औ जो परमेश्वरको शरणमा जान्छ उसको निम्ति उहाँ सुरक्षित स्थान हुन्छ ।
- 6 यसकारण परमेश्वरको वचनमा परिवर्तन नगर नत्र उहाँले दण्ड दिनु हुन्छ साथै तिमी झूट प्रमाणित हुनेछौ ।
- 7 हे परमप्रभु! मेरो मृत्यु अघि हजुरबाट केवल दुईओटा चीज माग्नेछु औ ती हुन्,
- 8 मलाई झूटो नबोल्न सहायता गर्नुहोस् अनि साह्रै धनि अथवा साह्रै गरीब नपार्नु होस केवल मलाई ती चीजहरू दिनु होस जो प्रत्येक दिन खाँचो पर्छ ।
- 9 यदि मसँग चाहिने भन्दा वेशी भए, मैले तपाईंसंगको सम्बन्ध छोड्ने छु अनि भन्ने छु, “यो परमप्रभु को हो?” यदि म गरीब भए भने चोर बनेर परमेश्वरको नाममा दुर्नाम ल्याउने छु ।
- 10 मालिक अघि उसको नोकरको विरोधमा नबोल । यदि तिमीले त्यो गर्यौ भने, उसले तिमीलाई सराप्ने छ अनि तिमीलाई दोषी बनाउनेछ ।
- 11 कति मानिसहरूले आफ्नो बाबुको विरोधमा कुरा गर्छन् अनि आफ्नी आमा प्रति कुनै आदर गर्दैनन् ।
- 12 केहि मानिसहरू आफैँलाई शुद्ध समझिन्छन् । तर वास्तवमा तिनीहरू आफ्नो फोहोरबाट सफा भएका हुदैनन् ।
- 13 केहि मानिसहरू घमण्डी हुन्छन् अनि तिनीहरूले आफूलाई अरू मानिसहरू भन्दा उत्तम सोच्छन् ।
- 14 मानिसहरू यस्ता पनि हुन्छन् जसका दाँत तरवार र बङ्गारा छुरी जस्ता हुन्छन् । तिनीहरू यी चीजले गरीब मानिसहरूबाट तिनीहरूको प्रत्येक चीज लिन्छन् ।
- 15 जूकाका दुई जना छोरीहरू छन् अनि तिनीहरू “अझै देऊ, अझै देऊ” मात्र भन्छन् । तीनओटा यस्ता वस्तुहरू छन् जो कहिल्यै तृप्त हुदैनन् चौथोले कदापि प्रयाप्त भयो भन्दैन ।
- 16 चिहान, बाँझी गर्भ र भूमि, पानीले कहिल्यै तृप्त हुदैनन् अनि आगोले “अब पुग्यो कहिल्यै भन्दैन ।”
- 17 जुन आँखाले आफ्नै बाबुलाई खिसी गर्छ, आफ्नी आमाको आज्ञालाई घृणा गर्छ, बेंसीको कागले त्यसलाई टुङ्गछ अनि गिद्धले मासु खान्छ ।
- 18 तीनओटा कुराहरू मलाई अचम्म लाग्छ अनि चौथो कुरा त म बुझिँनँ ।
- 19 आकाशमा उड्ने गरुडको चाल, चट्टानमा घस्ने साँपको चाल, समुद्रमा चल्ने जहाजको चाल र एक तरुणी कन्याको प्रेम पासोमा बाँधिएको पुरुषको चाल ।
- 20 यसप्रकार कि एउटी आइमाईले व्यभिचार गर्छ, उसले खान्छे, मुख पुस्छे र भन्छे, “मैले केही पनि खराब काम गरेकी छैन ।”
- 21 यी तीन कुराहरू यस्ता छन् जसले पृथ्वीलाई कमाउँछन् अनि चौथो यस्तो चिज हो जो पृथ्वीले यसलाई खप्न सक्दैन ।
- 22 एकजना कमारा जो राजा हुन्छ अनि एकजना मूर्ख जो खाएर टन्न अघाउँछ ।
- 23 माया नपाएकि आइमाई जसले विवाह गर्छ अनि एउटी केटी जसले आफ्नो मालिकनीको ठाउँ लिन्छे ।
- 24 पृथ्वीका प्राणीहरू बीचमा यी चारओटा प्राणीहरू सबै भन्दा साना छन्, तर तिनीहरू ज्ञानी मानिसहरू भन्दा बुद्धिमान् छन् ।
- 25 कमिलाहरूको एकदमै बलियो समुदाय हुँदैन तर तिनीहरूले ग्रीष्म ऋतुमा हिउँदको भोजन संचय गर्छन् ।
- 26 पहराको न्याउरी मुसाको समुदाय शक्तिशाली हुँदैन तापनि चट्टानमा तिनीहरू आफ्नो घर बनाउँछन् ।
- 27 सलहको कोही नेता हुँदैन तापनि तिनीहरू लहरै हूल बाँधेर अघि बढ्छन् ।
- 28 अनि छेपारो जसलाई हातले सजिलै समात्न सकिन्छ त्यो राजमहलहरूमा पनि बस्छ ।
- 29 तीनओटा प्राणीहरू आर्कषक ढंगले हिँड्छन् अनि वास्तवमा चारवटा प्राणी मर्यादित भएर हिँड्छन् ।
- 30 सबै पशुहरू भन्दा बलियो अनि कहिल्यै कसैसित नडराउने सिंह ।
- 31 लचकमा हिँड्ने कुखुराको भाले, र बोका अनि आफ्नो मानिसहरूलाई नेतृत्व दिने राजा ।

32 यदि तिमी आफैलाई प्रशंसा गर्ने मूर्ख भयो भने, यदि तिमीले दुष्ट योजनाहरू बनाएका छौ, भने तिमी आफ्नो मुख आफ्नै हातले बन्द गर ।

33 जसरी दूध मथ्यो भने घिउ पाइन्छ, नाक वेस्सरी घस्दा रगत निस्कन्छ र त्यसरी नै रीस उठाउदा झगडा मच्चिन्छ ।

अध्याय 31

यी हितोपदेशहरू राजा लमूलले संग्रह गरेका हुन्, जुन तिनकी आमाले सिकाएकी हुन्;

2 तिमी मेरा छोरा हौ जसलाई म माया गर्छु । तिमी मैले भाकल गर्दा जन्मेका छोरा हौ ।

3 स्त्रीहरूमाथि आफ्नो शक्ति खेर नफाल । स्त्रीहरूले राजालाई नष्ट पार्छन् यसर्थ तिनीहरू माथि आफैलाई नहोम ।

4 लमूल, राजाको लागि दाखरस पिउनु असल होइन । शासकहरूले मदिरा पिउनु हुँदैन ।

5 तिनीहरूले ज्यादै पिएर यस्तो हुनु सक्छन् कि कानुनमा के भनिएकोछ भूल्न सक्छन् । यसरी तिनीहरूले गरीबहरूको सबै अधिकार खोस्न सक्छन् ।

6 गरीब मानिसहरूलाई दाखमद्य देऊ अनि कष्टमा परेका मानिसहरूलाई मदिरा देऊ ।

7 मदिरा पिएर गरीबहरूले आफ्नो गरीबी अनि कष्टलाई भुल्न देऊ ।

8 तिनीहरूको निम्ति बोली देऊ जसले आफ्नो लागि बोल्न सक्दैनन् अनि ती अभावग्रस्त गरीबहरूको अधिकारको लागि बोली देऊ ।

9 न्यायमा नहिचकिचाई बोली देऊ, गरीब र अभावग्रस्त मानिसहरूको अधिकारको रक्षा गर ।

10 असल पत्नी पाउँन अतिनै गाह्रो हुन्छ किनभने एउटी आदर्श पत्नी, बहुमुल्य रत्नहरू भन्दा पनि मूल्यवान हुन्छे ।

11 तिनको पतिले तिनी माथि पूरा भरोसा राख्छ अनि कहिल्यै गरीब हुनु पर्दैन ।

12 आदर्श पत्निले आफ्नो पति सित असल व्यवहार गर्छिन् अनि जीवन भरि आफ्नो पतिको निम्ति विपत्ति ल्याउँदैनन् ।

13 तिनी सधैं ऊनी तथा सूतीको लुगा बनाउनमा व्यस्त रहन्छिन् ।

14 तिनी टाडा देशबाट आउने समुद्री जहाजले जस्तै, कहीबाट पनि भोजन लिएर घर आउँछिन् ।

15 तिनी बिहानै उठी भोजन पकाउँछिन्, अनि आफ्नो परिवार र नोकर्नीहरूलाई बाडछिन् ।

16 तिनी जमीन निरीक्षण गर्छिन् अनि उचित मूल्यमा किन्छिन् आफूले कमाएको पैसाबाट दाख रोप्छिन् ।

17 तिनी अत्यन्तै परिश्रमी छिन् अनि सबै प्रकारको काम गर्नलाई सक्षम हुन्छिन् ।

18 आफैले बनाएका र उब्जाएका चीजहरूको व्यापार गर्छिन्, र नाफा कमाउँछिन् अनि तिनी रातीसम्म कडा परिश्रम गर्छिन् ।

19 तिनीले आफैं धागो काट्छिन् अनि आफ्नो घरको लागि लुगा बनाउँछिन् ।

20 गरीबलाई सधैं दान दिन्छिन् अनि दीन-हीन मानिसहरूको खाँचो पूरा गर्छिन् ।

21 हिउँ पर्दा पनि आफ्नो परिवारको निम्ति चिन्ता गर्दैनन् । तिनले परिवारका सबैलाई तातो अनि असल लुगाहरू दिएकी छिन् ।

22 तिनले च्यादर बुन्छिन् र ओछ्यानमा फिजाउँछिन् अनि आफूले सुन्दर नरम सूतीको लुगाहरू पहिरिन्छिन् ।

23 उनका पतिलाई सबैले आदर गर्छन् किनभने तिनी त्यस ठाउँका नेताहरूमा एक हुन् ।

24 तिनी कुशल व्यापारिनी हुन्, तिनी लुगा तथा पटुकाहरू बनाउँछिन् र व्यापारीहरूलाई बेच्छिन् ।

25 तिनी बलीयी अनि मर्यादित छिन्, तिनले भविष्यलाई हेरेर ढुक्क भएर हाँस्न सक्छिन् ।

26 तिनको बोलीमा ज्ञान छ र तिनले मानिसहरूलाई मायालु तथा दयालु बन्न सिकाउँछिन् ।

27 तिनले आफ्नो परिवारको कामको हेरविचार गर्छिन् । तिनले कहिले अल्छी गर्दैनन् ।

28 तिनलाई आफ्नै बाल बच्चाहरू प्रशंसा गर्छन्, तिनको पतिले तिनी माथि गर्व गर्छन् र भन्छन्,

29 “संसारमा धेरै असल स्त्रीहरू छन् तर ती मध्ये तिमी नै सर्वश्रेष्ठ हौ ।”

30 आकर्षण र सौन्दर्य क्षणिक वस्तुहरू मात्र हुन्, तर जो स्त्रीले परमप्रभुको डर मान्छे उसको प्रशंसा गर्नु पर्छ ।

31 तिनको योग्यताले पाउने इनाम तिनले पाउनु पर्छ अनि तिनले गरेको प्रशंसनीय कार्यहरूका निम्ति तिनी समाजमा प्रशंसित हुनै पर्छ ।

For other languages please go to www.wordproject.org